

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
& ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ Κ.Α.Π & ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
Πληροφ. : Ι. Γαλάτουλας/ Α. Κερασιώτη
Τηλ. : 2102125749-4172
e-mail : igalatoulas@minagric.gr
akerasioti@minagric.gr

Αθήνα,
Αριθ. Πρωτ.:

ΘΕΜΑ: «Καθορισμός οριζοντίων θεμάτων για την εφαρμογή των παρεμβάσεων άμεσων ενισχύσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 και το Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027»

Α Π Ο Φ Α Σ Η

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ &
ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ &
ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις εθνικές διατάξεις :
 - α) α) Το ν. 4914/2022 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις| (Α' 61) και ιδίως το άρθρο 63, παρ. 32 αυτού.
 - β) Το άρθρο 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και κυβερνητικά όργανα, που κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του π.δ. 63/2005 (Α' 98), όπως διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ.22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).
 - γ) Την υπ' αριθ. 2618/13-10-2022 ΚΥΑ «Διάρθρωση και αρμοδιότητες των Ειδικών Υπηρεσιών του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) 2023-2027» (Β' 5375).
 - δ) Το ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133) και ειδικότερα το άρθρο 109.
 - ε) Της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 62 του ν. 4235/2014 (Α' 32) «Διοικητικά μέτρα, διαδικασίες και κυρώσεις στην εφαρμογή της ενωσιακής και εθνικής

νομοθεσίας στους τομείς των τροφίμων, των ζωοτροφών και της υγείας και προστασίας των ζώων και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 32), όπως η παρ. 2 τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 46 του ν. 4384/2016 «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, μορφές συλλογικής οργάνωσης του αγροτικού χώρου και άλλες διατάξεις» (Α' 78).

στ) Των άρθρων 13 έως και 29 του ν. 2637/1998 (Α' 200) «Σύσταση Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων», όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν με το άρθρο 4 του ν. 2732/1999 (Α' 154), το άρθρο 24 του ν. 2945/2001 (Α' 223) και το άρθρο 29 παρ. 1-8 του Ν. 3147/2003 (Α' 135).

ζ) Του άρθρου 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά Όργανα, όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα» (Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

η) Το π.δ. 8/2022 «Διορισμός Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 19).

θ) Το π.δ. 97/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 138).

ι) Το π.δ. 40/2021 «Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων και Γενικών Γραμματειών, σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών» (Α' 100).

ια) Την υπ' αρ. 6309/10-09-2021 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Γεώργιο Στύλιο» (Β' 4190).

ιβ) Την υπ' αριθμ. 4759/17-6-2021 Κοινή Απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Ανάθεση καθηκόντων Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Υ.Ο.Δ.Δ./483).

ιγ) Την υπ. αριθ. 885/13-03-2023 Υπουργική Απόφαση «Ορισμός Ενδιάμεσων Φορέων (ΕΦ) των Παρεμβάσεων Άμεσων Ενισχύσεων και των Τομεακών Προγραμμάτων του Πυλώνα Ι του ΣΣ ΚΑΠ και ανάθεση καθηκόντων σε αυτούς» (ΑΔΑ: 6Ρ2Ρ4653ΠΓ-ΣΟΑ).

ιδ) Την υπ' αριθ. 1040/28-3-2023 Υπουργική Απόφαση «Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου «ΣΔΕ» Αμέσων Ενισχύσεων ΣΣ ΚΑΠ» (2179 Β')

ιε) Το με αριθ. πρωτ. εγγραφο του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.) για το σύμφωνο γνώμης.

ιστ) Την με αριθ. πρωτ./..... εισήγηση της Διαχειριστικής Αρχής για το ΣΣ της ΚΑΠ για το σύμφωνο γνώμης.

ιζ) Την με αριθ. πρωτ. εισήγηση της Δ/σης Περιβάλλοντος του ΥΠΑΑΤ για το σύμφωνο γνώμης.

2. Τις ενωσιακές διατάξεις:

α) Τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 (L 435).

β) Τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 (L 435/187).

γ) Τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/2117 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων, (ΕΕ) αριθ. 1151/2012 για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων, (ΕΕ) αριθ. 251/2014 για τον ορισμό, την περιγραφή, την παρουσίαση, την επισήμανση και την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων των αρωματισμένων αμπελοοινικών προϊόντων και (ΕΕ) αριθ. 228/2013 για τον καθορισμό ειδικών μέτρων για τη γεωργία στις εξόχως απόκεντρες περιοχές της Ένωσης

δ) Τον κανονισμό (ΕΕ) 2022/1173 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαΐου 2021 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου στην κοινή γεωργική πολιτική

ε) Την υπ' αριθ. C(2022) 8270 final Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής της 21.11.2022 «σχετικά με την έγκριση του στρατηγικού σχεδίου της Ελλάδας για την ΚΓΠ 2023-2027 για ενωσιακή στήριξη που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης».

3. Το γεγονός ότι από την εφαρμογή της παρούσας δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ο Υ Μ Ε

Άρθρο 1

Σκοπός

Με την παρούσα ρυθμίζονται τα οριζόντια θέματα για την εφαρμογή των παρεμβάσεων άμεσων ενισχύσεων και των παρεμβάσεων στους τομείς οπωροκηπευτικών, μελισσοκομίας, αμπελοοινικό και ελαιολάδου και επιτραπέζιων ελιών, σύμφωνα με τις διατάξεις του Καν. (ΕΕ) 2021/2115, το Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027 και το ΣΔΕ. Τα οριζόντια θέματα αφορούν:

α) Στο σύνολο των ορισμών των άρθρων 3 και 4 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115, όπως έχουν εξειδικευθεί στο Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027

β) Στις διαδικασίες χορήγησης της βασικής εισοδηματικής στήριξης για τη βιωσιμότητα («βασική εισοδηματική στήριξη»), σε εφαρμογή των άρθρων 21 έως 27 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115.

γ) Στις διαδικασίες χορήγησης της συμπληρωματικής αναδιανεμητικής εισοδηματικής στήριξης για τη βιωσιμότητα («αναδιανεμητική εισοδηματική στήριξη»), σε εφαρμογή του άρθρου 29 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115.

δ) Στις διαδικασίες χορήγησης της συμπληρωματικής εισοδηματικής στήριξης για γεωργούς νεαρής ηλικίας σε εφαρμογή του άρθρου 30 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115.

ε) Στην αιρεσιμότητα και συγκεκριμένα στις διαδικασίες εφαρμογής για το καθεστώς της ενίσχυσης για τα οικολογικά συστήματα (Echo schemes), σε εφαρμογή του άρθρου 31 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115.

στ) Στις βασικές διατάξεις για την Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης- ΕΑΕ.

ζ) Στις βασικές διατάξεις για τη χορήγηση συνδεδεμένης στήριξης σε εφαρμογή των άρθρων 32 έως 34, 52 έως 53 και 96 του Καν. 2021/2115.

η) Στις βασικές διατάξεις για τη χορήγηση ειδικής ενίσχυσης για το βαμβάκι σε εφαρμογή των άρθρων 36 έως 41 Καν. (ΕΕ) 2021/2115 και τα τομεακά προγράμματα οίνου, ελαιόλαδου και μελισσοκομίας, σε εφαρμογή των άρθρων 42 έως 65 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115.

Άρθρο 2

Ακρωνύμια

ΕΓ = Ενεργός γεωργός

ΑΠ = Αγρονομική Περιφέρεια

ΕΑΕ = Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης

ΣΣ ΚΑΠ = Στρατηγικό Σχέδιο Κοινή Αγροτική Πολιτική

ΚΑΠ = Κοινή Αγροτική Πολιτική

Καν. = Κανονισμός

ΕΕ = Ευρωπαϊκή Ένωση

ΠΦΠ = Προϊόντων Φυτικής Προέλευσης

ΣΔΕ = Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου

ΚΓΠΚ = Καλή Γεωργική και Περιβαλλοντική Κατάσταση (πρακτικές)

ΕΦ = Ενδιάμεσος Φορέας

Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. = Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων

Άρθρο 3

Ορισμοί

Ισχύουν οι ορισμοί των άρθρων 3 και 4 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115, όπως έχουν εξειδικευθεί στο Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027 ως εξής:

1. Ως **«εκμετάλλευση»** νοείται το σύνολο των μονάδων που χρησιμοποιεί για γεωργικές δραστηριότητες και διαχειρίζεται ένας γεωργός στην ελληνική επικράτεια.

2. Ως **«γεωργός»** νοείται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ομάδα φυσικών ή νομικών προσώπων, που διαθέτει εκμετάλλευση ευρισκόμενη στην ελληνική επικράτεια και ασκεί γεωργική δραστηριότητα όπως ορίζεται στην παράγραφο 3.

3. Ως **«γεωργική δραστηριότητα»** νοείται η δραστηριότητα η οποία συμβάλει στην παροχή ιδιωτικών και δημόσιων αγαθών μέσω της παραγωγής γεωργικών προϊόντων ή της διατήρησης της γης σε καλή γεωργική κατάσταση. Ειδικότερα:

α) Η παραγωγή ή η εκτροφή ζώων ή η καλλιέργεια γεωργικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων της συγκομιδής, της άμελης, της αναπαραγωγής ζώων και της εκτροφής ζώων για γεωργική εκμετάλλευση. Ειδικότερα:

αα) Για τις αρόσιμες εκτάσεις ως παραγωγή νοείται η ύπαρξη καλλιέργειας ή συγκομιδής προϊόντων ή η ύπαρξη υπολειμμάτων καλλιέργειας.

αβ) Για τους δενδρώνες σε παραγωγή νοείται η συγκομιδή καρποφορίας ή το κλάδεμα του δενδρώνα ή η διαχείριση του υπορόφου και της αυτοφυούς βλάστησης ετησίως.

αγ) Για τους βοσκότοπους σε παραγωγή νοείται η διατήρηση ζωικού κεφαλαίου τουλάχιστον 0,7 ΜΜΖ ανά εκτάριο.

β) Η διατήρηση της γεωργικής έκτασης σε κατάσταση η οποία την καθιστά κατάλληλη για βοσκή ή καλλιέργεια, χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν της χρήσης των συνήθων γεωργικών πρακτικών. Ειδικότερα:

βα) Για τις αρόσιμες εκτάσεις ως διατήρηση νοείται η εφαρμογή μίας ελαφράς κατεργασίας του εδάφους (tilling/tillage) ανά έτος. Εξαιρεση από την υποχρέωση ελάχιστης κατεργασίας γίνεται μόνο λόγω εφαρμογής μη κατεργασίας στις εξής περιπτώσεις:

i. στο πλαίσιο της ενισχυμένης αιρεσιμότητας

ii. σε αγροτεμάχια αρόσιμων καλλιεργειών με κλίση πάνω από 6% και έως 12% που κινδυνεύουν από διάβρωση, όπου η άροση γίνεται κατά τις ισοϋψείς ή διαγώνια.

iii. σε αγροτεμάχια αρόσιμων καλλιεργειών με κλίση πάνω από 12% οι παραγωγοί υποχρεούνται να αφήνουν κάθετα στην κλίση ακαλλιεργητες ζώνες ανάσχεσης πλάτους 5 μέτρων σε απόσταση 40 μέτρων μεταξύ τους.

iv. Οι περιφερειακές αρχές δύνανται με αιτιολογημένη απόφαση τους να μεταβάλλουν τους παραπάνω όρους. Στην απόφαση θα πρέπει να τεκμηριώνεται ότι οι μεταβολές θα έχουν μηδενική ή θετική επίπτωση στην προστασία των εδαφών από τη διάβρωση. Οι υποχρεώσεις αυτές είναι δυνατόν να εφαρμόζονται συλλογικά, φτάνει τα αγροτεμάχια να εφάπτονται. Μπορούν δε να καλύπτονται εν όλω ή εν μέρει από ήδη υπάρχουσες αναβαθμίδες ή/και αναχώματα ή/και λωρίδες άγριας ζωής.

v. σε αγροτεμάχια με αροτραίες καλλιέργειες και κλίση μεγαλύτερη του 15% απαγορεύεται ή άροση των αγροτεμαχίων από τις 1/11 έως και την 15/3.

vi. σε περίπτωση εφαρμογής προγραμμάτων ή δεσμεύσεων για το κλίμα και το περιβάλλον ή/και επενδύσεων (άρθρα 31, 70, 73 του Καν.2022/2115).

ββ) Για τις μόνιμες καλλιέργειες (δενδρώνες), ως διατήρηση νοείται η με όποιο τρόπο διαχείριση της αυτοφυούς βλάστησης, συμπεριλαμβανομένης της κοπής/εναπόθεσης του υπορόφου του δενδρώνα ανά δύο (2) έτη ή η εφαρμογή κλαδέματος κλαδοκάθαρου το αργότερο ανά δύο (2) έτη.

βγ) Για τους βοσκότοπους, ως διατήρηση νοείται η ελάχιστη βοσκοφόρτωση 0,2 MMZ/εκτάριο.

4. Ως **«ενεργός γεωργός»** νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί γεωργική δραστηριότητα και πληροί μία τουλάχιστον από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

α) έλαβε κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος έως 5.000 € άμεσες ενισχύσεις,

β) έλαβε κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος άμεσες ενισχύσεις άνω των 5.000 € και αποδεικνύει ότι το ετήσιο ποσό των άμεσων ενισχύσεων είναι τουλάχιστον το 5% των συνολικών εσόδων, που αποκτήθηκαν από μη γεωργικές δραστηριότητες κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος, για το οποίο υπάρχουν στοιχεία,

γ) αποδεικνύει ότι το εισόδημα που απέκτησε από γεωργικές δραστηριότητες κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος είναι τουλάχιστον 10% έναντι των συνολικών εσόδων που απέκτησαν κατά το ίδιο φορολογικό έτος.

δ) Δεν θεωρούνται ως «ενεργοί γεωργοί» όσοι λαμβάνουν ενισχύσεις άνω των 5.000 € και διευθύνουν εταιρείες που δεν έχουν κύριο στόχο τους τη γεωργία (αεροδρόμια, κάμπινγκ, ξενοδοχεία, γήπεδα, κτηματομεσιτικές εταιρείες, εκπαιδευτικά ιδρύματα). Παρ' όλα αυτά θεωρούνται ως «ενεργοί γεωργοί» οι γεωργοί που διευθύνουν τους παραπάνω τύπους επιχειρήσεων, εφόσον οι γεωργικές δραστηριότητες τους αποτελούν τουλάχιστον το 1/3 του κύκλου εργασιών της εταιρίας.

5. Ως **«έσοδα που αποκτήθηκαν από γεωργικές δραστηριότητες»** νοούνται τα έσοδα που απέκτησε ο γεωργός από τη γεωργική του δραστηριότητα, περιλαμβανομένης της πρώτης πώλησης, περιλαμβανομένης της ενωσιακής στήριξης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), καθώς και οποιασδήποτε εθνικής ενίσχυσης, η οποία χορηγείται για γεωργικές δραστηριότητες. Περιλαμβάνονται επίσης τα έσοδα από τη καθετοποίηση της ίδιας παραγωγής, δηλαδή τα έσοδα από τη μεταποίηση γεωργικών προϊόντων της εκμετάλλευσης, υπό τον όρο ότι τα μεταποιημένα προϊόντα παραμένουν στην κυριότητα του γεωργού και από την εν λόγω μεταποίηση προκύπτει άλλο γεωργικό προϊόν.

α) Για τον υπολογισμό των εσόδων από μη γεωργικές δραστηριότητες δεν λαμβάνονται υπόψη, λόγω του έκτακτου χαρακτήρα τους, χρηματικά ποσά που προέρχονται από διάθεση περιουσιακών στοιχείων, δάνεια, δωρεές, κληρονομίες, εφάπαξ καταβαλλόμενες ασφαλιστικές παροχές και αποζημιώσεις στο πλαίσιο εργασιακών σχέσεων. Όλα τα άλλα έσοδα λογίζονται ως «έσοδα από μη γεωργικές δραστηριότητες».

β) ως «έσοδα» νοούνται τα ακαθάριστα έσοδα πριν από την αφαίρεση των σχετικών δαπανών και φόρων,

γ) ως «ετήσιο ποσό των άμεσων ενισχύσεων» νοείται το συνολικό ποσό των άμεσων ενισχύσεων, που δικαιούνται ο γεωργός κατά το τελευταίο φορολογικό έτος, το οποίο λαμβάνεται υπόψη για έσοδα από μη γεωργικές δραστηριότητες.

δ) Οι έλεγχοι των εσόδων γίνονται βάσει των δεδομένων που τηρούνται στο Υπουργείο Οικονομικών και τα σχετικά αποτελέσματα αποστέλλονται στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.».

6. Ως «γεωργικά προϊόντα» νοούνται τα προϊόντα, εξαιρουμένων των αλιευτικών προϊόντων, που απαριθμούνται στο παράρτημα I των Συνθηκών, συμπεριλαμβανομένων των δενδρυλλίων περιοδικής υλοτόμησης καθώς και το βαμβάκι.

7. Ως «γεωργική έκταση» προσδιορίζεται οποιαδήποτε έκταση αρόσιμης γης, μόνιμων καλλιεργειών και μόνιμων λειμώνων, μεταξύ άλλων και όταν συνιστούν αγροδοασπονικό σύστημα στην περιοχή αυτή.

8. Ως «αρόσιμη γη» νοείται η γη καλλιεργούμενη για φυτική παραγωγή ή εκτάσεις διαθέσιμες για φυτική παραγωγή αλλά υπό αγρανάπαυση· επιπροσθέτως, καθ' όλη τη διάρκεια της δέσμευσης, γη καλλιεργούμενη για φυτική παραγωγή ή εκτάσεις διαθέσιμες για φυτική παραγωγή αλλά υπό αγρανάπαυση που τελούν υπό καθεστώς παύσης σύμφωνα με το άρθρο 31 ή το άρθρο 70 ή το πρότυπο ΚΓΠΚ 8 που παρατίθεται στο παράρτημα III του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ή σύμφωνα με το άρθρο 22, 23 ή 24 του Καν. (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 του Συμβουλίου ή το άρθρο 39 του Καν. (ΕΚ) αριθ.1698/2005 του Συμβουλίου ή το άρθρο 28 του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

9. Ως «μόνιμες καλλιέργειες» νοούνται οι μη εναλλασσόμενες καλλιέργειες, εκτός από τους μόνιμους βοσκότοπους και τους μόνιμους λειμώνες, οι οποίες καταλαμβάνουν τη γη για περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών και αποδίδουν επαναλαμβανόμενες συγκομιδές, συμπεριλαμβανομένων των φυτωρίων καθώς και των πρεμνοφυών δασών μικρού περίτροπου χρόνου.

10. Ως «μόνιμος λειώνας και μόνιμος βοσκότοπος» (που αναφέρονται από κοινού ως «μόνιμος λειώνας») θεωρείται η γη που χρησιμοποιείται για την ανάπτυξη αγρωστώδων ή και άλλων ποωδών κτηνοτροφικών φυτών με φυσικό τρόπο (αυτοφυή) ή με καλλιέργεια (σπαρμένα) και δεν έχει περιληφθεί στην αμειψισπορά της εκμετάλλευσης επί πέντε έτη ή και περισσότερο και δεν έχει οργωθεί ή ανασκαλευτεί επί πέντε έτη ή περισσότερο.

Μπορεί να περιλαμβάνει άλλα είδη όπως θάμνους ή/και δένδρα που προσφέρονται για βοσκή αλλά και άλλα είδη όπως θάμνους ή δένδρα που παράγουν ζωοτροφές υπό τον όρο ότι εξακολουθούν να κυριαρχούν τα αγρωστώδη και λοιπά ποώδη κτηνοτροφικά φυτά.

Στην κατηγορία των μόνιμων λειμώνων, επίσης, συμπεριλαμβάνεται:

α) γη που προσφέρεται για βοσκή και εντάσσεται σε καθιερωμένες τοπικές πρακτικές όπου τα αγρωστώδη και λοιπά ποώδη κτηνοτροφικά φυτά δεν επικρατούν σημαντικά παραδοσιακά στις εκτάσεις βοσκής, και

β) γη που προσφέρεται για βοσκή όπου τα αγρωστώδη και λοιπά πλώδη κτηνοτροφικά φυτά δεν επικρατούν στις εκτάσεις βοσκής ή απουσιάζουν από αυτές.

Τα αγρωστώδη και λοιπά πλώδη κτηνοτροφικά φυτά θεωρείται ότι επικρατούν εφόσον καλύπτουν άνω του 50 % της επιλέξιμης έκτασης σε επίπεδο αγροτεμαχίου. Καθιερωμένες τοπικές πρακτικές είναι:

α) πρακτικές παραδοσιακού χαρακτήρα που εφαρμόζονται συνήθως και/ή

β) πρακτικές που είναι σημαντικές για τη διατήρηση των οικοτόπων που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ ΕΟΚ του Συμβουλίου και βιοτόπων και ενδιαιτημάτων που καλύπτονται από την Οδηγία 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

11. Ως «**αγρωστώδη ή λοιπά πλώδη κτηνοτροφικά φυτά**» νοούνται όλα τα πλώδη κτηνοτροφικά φυτά που παραδοσιακά απαντώνται στους φυσικούς βοσκοτόπους ή συνήθως περιλαμβάνονται σε μείγματα σπόρων προς σπορά βοσκοτόπων ή λιβαδιών, είτε χρησιμοποιούνται για τη βοσκή ζώων είτε όχι.

12. «**Στοιχεία αγροδασοκομικών συστημάτων όταν εγκαθίστανται και/ή διατηρούνται στη γεωργική έκταση**»

α) Αρόσιμη γη

Ως αγροδασικά συστήματα νοούνται συστήματα με δένδρα διάσπαρτα ή και σε σειρές (αυτοφυή συνήθως) ή στα περιθώρια (φυτεμένα σε σειρές). Τα δένδρα μπορεί να είναι είτε δασικά (δρύες, πεύκα, λεύκες, κυπαρίσσια) είτε καρποφόρα/παραγωγικά (εσπεριδοειδή, μηλοειδή και πυρηνόκαρπα, ακρόδρυα, ελιές, χαρουπιές και μαστιχόδεντρα), τα οποία συνδυάζονται με την καλλιέργεια σιτηρών, κηπευτικών ή/και τη βόσκηση. Τα δένδρα θα πρέπει να έχουν, εάν είναι φυτεμένα σε γραμμές, ελάχιστη απόσταση μεταξύ τους μεγαλύτερη από δέκα (10) μέτρα. Η απόσταση μεταξύ των δένδρων στην ίδια γραμμή θα πρέπει να είναι μεγαλύτερη από τέσσερα (4) μέτρα. Δένδρα μπορούν να υπάρχουν και στα όρια του χωραφιού σε μορφή φυτοφράκτη, για να προστατεύει τη γεωργική καλλιέργεια από τον άνεμο και να δημιουργεί μία ζώνη που θα υποστηρίζει την άγρια ζωή. Ο μέγιστος αριθμός δένδρων είναι 250 δένδρα στο εκτάριο.

β) Μόνιμες καλλιέργειες

Ως αγροδασικά συστήματα νοούνται συστήματα με δένδρα διάσπαρτα (αυτοφυή συνήθως) ή στα περιθώρια (φυτεμένα σε σειρές). Τα δένδρα αυτά μπορεί να είναι είτε δασικά (δρύες, πεύκα, λεύκες, κυπαρίσσια), είτε καρποφόρα/παραγωγικά (εσπεριδοειδή, μηλοειδή και πυρηνόκαρπα, ακρόδρυα, ελιές, χαρουπιές και μαστιχόδεντρα), τα οποία συνδυάζονται με την καλλιέργεια σιτηρών, κηπευτικών ή/και τη βόσκηση.

Τα δένδρα θα πρέπει να έχουν, αν είναι φυτεμένα σε γραμμές, ελάχιστη απόσταση μεταξύ τους μεγαλύτερη από δέκα (10) μέτρα. Η απόσταση μεταξύ των δένδρων στην ίδια γραμμή θα πρέπει να είναι μεγαλύτερη από τέσσερα (4) μέτρα. Δένδρα μπορούν να υπάρχουν και στα όρια του χωραφιού σε μορφή φυτοφράκτη για να προστατεύει τη γεωργική καλλιέργεια από τον άνεμο και να δημιουργηθεί μία ζώνη που θα υποστηρίζει την άγρια ζωή. Ο μέγιστος αριθμός δένδρων είναι 250 δένδρα το εκτάριο.

γ) Μόνιμοι βοσκότοποι

Τα αγροδασικά περιλαμβάνουν επίσης μερικώς δασοσκεπείς εκτάσεις (αραιά δάση) βοσκοτόπων με την κάλυψη των δένδρων μέχρι 40% και υποόροφο με ποώδη και ξυλώδη βλάστηση. Σε αυτήν την περίπτωση η ελάχιστη πυκνότητα δένδρων μπορεί να είναι στα 5 δένδρα/εκτάριο και η μέγιστη στα 40 δένδρα/εκτάριο ανάλογα την κλίση, το είδος των δένδρων και τις κλιματικές συνθήκες.

13. Ως **«φυτώρια»** νοούνται οι ακόλουθες εκτάσεις με νεαρά ξυλώδη φυτά που καλλιεργούνται στο ύπαιθρο με σκοπό τη μεταφύτευση:

- α) φυτώρια αμπέλων και έρριζων υποκειμένων,
- β) φυτώρια οπωροφόρων δέντρων και φυτών με ράγες,
- γ) φυτώρια καλλωπιστικών φυτών,
- δ) εμπορικά φυτώρια δασικών δέντρων, εκτός από αυτά που καλλιεργούνται για τις ανάγκες της ίδιας της εκμετάλλευσης σε δασικές περιοχές,
- ε) φυτώρια δέντρων και θάμνων για φύτευση σε κήπους, πάρκα, παρυφές δρόμων και πρανή (π.χ. φυτών θαμνοστοιχιών, τριανταφυλλιών και άλλων καλλωπιστικών θάμνων, καλλωπιστικών κωνοφόρων), συμπεριλαμβανομένων σε όλες τις περιπτώσεις των υποκειμένων και των νεαρών φυτών τους.

14. Ως **«πρεμνοφυή δάση μικρού περίτροπου χρόνου»** νοούνται εκτάσεις που είναι φυτεμένες με είδη δέντρων του κωδικού ΣΟ 0602 90 41 και αποτελούνται από ξυλώδεις πολυετείς καλλιέργειες, με έρριζα υποκείμενα ή παραφυάδες που παραμένουν στο έδαφος μετά τη συγκομιδή και αναπτύσσουν νέους βλαστούς την επόμενη περίοδο. Δεν περιλαμβάνονται τα γένη *Eucalyptus* spp., *Paulownia* spp και *Robinia pseudoacacia*.

Για είδη ταχείας ανάπτυξης του γένους *Populus* spp. και του γένους *Salix* spp. δεν επιτρέπεται η υλοτόμηση φυτείας πριν την παρέλευση 8 ετών από την εγκατάσταση ή περισσότερων από 20 ετών από αυτήν.

Η πυκνότητα φύτευσης θα καθοριστεί σε ειδική για τον σκοπό αυτό ΥΑ, από τον ορισθέντα, αρμόδιο ΕΦ, που είναι η Δ/ση Περιβάλλοντος του ΥΠΑΑΤ, λαμβάνοντας υπόψη το είδος και τις περιβαλλοντικές συνθήκες.

15. Ως **«παρεμβάσεις άμεσων ενισχύσεων»** νοούνται η βασική εισοδηματική ενίσχυση για τη βιωσιμότητα («βασική εισοδηματική στήριξη»), η συμπληρωματική αναδιανεμητική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα («αναδιανεμητική εισοδηματική στήριξη»), η συμπληρωματική εισοδηματική στήριξη για γεωργούς νεαρής ηλικίας, τα προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων («οικολογικά προγράμματα»), η συνδεδεμένη εισοδηματική στήριξη και η ειδική ενίσχυση για το βαμβάκι.

16. Ως **«παρέμβαση»**: μέσο στήριξης με μια σειρά από όρους επιλεξιμότητας που ορίζονται από ένα κράτος μέλος την εθνική νομοθεσία στο πλαίσιο του οικείου στρατηγικού σχεδίου για την ΚΓΠ

17. Ως **«επιλέξιμο εκτάριο»** νοείται έκταση που είναι στη διάθεση του γεωργού και συνιστάται σε:

- α) έκταση που ανταποκρίνεται στον ορισμό του επιλέξιμου εκταρίου καθ' όλο το ημερολογιακό έτος, εκτός από περίπτωση ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων

β) οποιαδήποτε γεωργική έκταση της εκμετάλλευσης η οποία, στη διάρκεια του έτους για το οποίο ζητείται στήριξη χρησιμοποιείται για γεωργική δραστηριότητα.

γ) οποιαδήποτε γεωργική έκταση χρησιμοποιείται, κατά κύριο λόγο και όχι αποκλειστικό, για γεωργικές δραστηριότητες της εκμετάλλευσης και χρησιμοποιείται και για μη γεωργικές δραστηριότητες, για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και του κλίματος.

γα) Όταν η γεωργική έκταση μίας εκμετάλλευσης χρησιμοποιείται και για μη γεωργικούς σκοπούς, αυτή η μη γεωργική χρήση δεν θα πρέπει να εμποδίζει τη γεωργική δραστηριότητα και να επιβαρύνει την περιβαλλοντική κατάσταση της γεωργικής έκτασης. Τα κριτήρια για τον χαρακτηρισμό αφορούν στην εντατικότητα, την φύση, στη διάρκεια, και στη συχνότητα των μη γεωργικών δραστηριοτήτων, πάντα σε σχέση με τους παραπάνω στόχους. Αναλυτικότερα:

i. Το έδαφος δεν επιτρέπεται να βγαίνει μονίμως εκτός γεωργικής χρήσης (π.χ. οικοδόμηση, σφράγισμα του εδάφους) ή να παραμένει εκτός γεωργικής χρήσης μετά τη λήξη της μη γεωργικής δραστηριότητας.

ii. Η διάρκεια της μη γεωργικής δραστηριότητας, όταν αυτή δεν είναι συμβατή με τη γεωργική δραστηριότητα, δεν πρέπει να υπερβαίνει τη μία καλλιεργητική περίοδο (Μάρτιο έως Οκτώβριο).

iii. Η συχνότητα της μη γεωργικής δραστηριότητας, όταν αυτή συμπίπτει με γεωργική χρήση δεν θα πρέπει να παρεμποδίζει τη γεωργική χρήση. Η εντατικότητα της μη γεωργικής δραστηριότητας, ιδιαίτερα ως προς τη χρήση και την ποιοτική κατάσταση των φυσικών πόρων της βιοποικιλότητας και του τοπίου, δεν θα πρέπει να προκαλεί σημαντικές επιπτώσεις στη γεωργική γη.

iv. Τήρηση των όρων της ενισχυμένης αιρεσιμότητας κατά τη διάρκεια της μη γεωργικής δραστηριότητας.

δ) οποιαδήποτε έκταση της εκμετάλλευσης, η οποία:

δα) καλύπτεται από χαρακτηριστικά τοπίου που υπόκεινται στην υποχρέωση διατήρησης σύμφωνα με το πρότυπο ΚΓΠΚ 8 που παρατίθεται στο παράρτημα III του Καν. (ΕΕ) 2021/2115,

δβ) χρησιμοποιείται για την επίτευξη του ελάχιστου ποσοστού αρόσιμης γης που διατίθεται για μη παραγωγικές εκτάσεις και χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένης της γης υπό αγρανάπαυση, σύμφωνα με το πρότυπο ΚΓΠΚ 8 που παρατίθεται στο παράρτημα III του Καν. (ΕΕ) 2021/2115, ή

δγ) καθ' όλη τη διάρκεια της σχετικής δέσμευσης του γεωργού, δημιουργείται ή διατηρείται ως αποτέλεσμα οικολογικού προγράμματος που αναφέρεται στο άρθρο 31 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115.

δδ) για τη διάρκεια δέσμευσης δάσωσης εκ μέρους του γεωργού, σύμφωνα με το άρθρο 31 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 ή το άρθρο 43 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 ή το άρθρο 22 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1305/2013 ή το άρθρο 70 ή 73 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 ή στο πλαίσιο εθνικού καθεστώτος του οποίου οι προϋποθέσεις είναι σύμφωνες με το άρθρο 43 παράγραφοι 1, 2 και 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 ή το άρθρο 22 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 ή το άρθρο 70 ή 73 του παρόντος κανονισμού,

δε) για τη διάρκεια δέσμευσης εκ μέρους του γεωργού που έχει ως αποτέλεσμα την παύση καλλιέργειας της έκτασης, σύμφωνα με τα άρθρα 22, 23 και 24 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999, το άρθρο 39 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, το άρθρο 28 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 ή το άρθρο 70 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115. Οι εκτάσεις που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή κάνναβης είναι επιλέξιμες μόνο εάν η περιεκτικότητα των χρησιμοποιούμενων ποικιλιών σε τετραϋδροκανναβινόλη δεν υπερβαίνει το 0,3 %.

ε) Όσον αφορά στους μόνιμους λειμώνες με διάσπαρτα μη επιλέξιμα χαρακτηριστικά, για να είναι επιλέξιμες οι βοσκοτοπικές εκτάσεις πρέπει:

εα) Να υπάγονται σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες:

i. Λιβάδια: Πρόκειται για εκτάσεις με πυκνή κάλυψη από ποώδη βλάστηση, στην οποία κυριαρχούν τα αγρωστώδη φυτά. Χρησιμοποιούνται κυρίως για βόσκηση, αλλά μπορεί να γίνεται και μηχανική συγκομιδή της ζωοτροφής. Επίσης, μπορεί να περιλαμβάνουν διάσπαρτη ξυλώδη βλάστηση και δέντρα (<30 % της έκτασής τους), καθώς και κτηνοτροφικές υποδομές (φράκτες, καταλύματα ζώων, ποτίστρες κ.τ.λ.). Αντιστοιχούν στην κλάση 2.3.1 Copernicus - Corine Land Cover (2018).

ii. Φυσικοί Βοσκότοποι: Οι φυσικοί βοσκότοποι είναι περιοχές με ποώδη βλάστηση στην οποία κυριαρχούν τα αγρωστώδη (μέγιστο ύψος βλάστησης τα 150cm) που καλύπτει τουλάχιστον το 50% της επιφάνειάς τους. Επίσης, μπορούν να περιλαμβάνουν και ξυλώδη βλάστηση (<50% της έκτασης) και διάσπαρτα δέντρα (< 30 % της έκτασης). Συχνά περιλαμβάνουν ανώμαλες και ανισόπεδες επιφάνειες εδάφους με απότομες κλίσεις καθώς και βραχώδεις εκτάσεις ή χερσότοπους που δεν ξεπερνούν το 50% της έκτασης. Αντιστοιχούν στην κλάση 3.2.1 Copernicus - Corine Land Cover (2018).

iii. Θαμνότοποι και Χερσότοποι: Βλάστηση με χαμηλή και κλειστή εδαφοκάλυψη όπου κυριαρχούν οι θάμνοι, οι χαμηλής ανάπτυξης θάμνοι και η ποώδης βλάστηση. Η έκταση μπορεί να περιλαμβάνει και δέντρα (με ύψος μικρότερο των 3 μέτρων) καθώς και χερσότοπους (<50% της επιφάνειάς τους). Αντιστοιχούν στην κλάση 3.2.2 Copernicus - Corine Land Cover (2018).

iv. Σκληροφυλλική Βλάστηση: Εκτάσεις με θαμνώδη σκληροφυλλική βλάστηση (μακκία, φρυγανώδη) η οποία χαρακτηρίζεται από φυτά συνήθως αειθαλή με σκληρά φύλλα και κοντά μεσογονάτια διαστήματα. Η συγκεκριμένη βλάστηση εκτός από σκληροφυλλικούς θάμνους και χαμηλού ύψους θάμνους, περιλαμβάνει και διάσπαρτα σκληροφυλλικά δέντρα (<30% της επιφάνειάς τους), ποώδη βλάστηση αλλά και βραχώδεις εκτάσεις (<50% της έκτασής τους).

εβ) Να μην περιλαμβάνει μη επιλέξιμα τμήματα και ειδικότερα:

i. Οιοδήποτε μεγέθους όπως κτίρια, κατασκευές, διαμορφωμένες επιφάνειες ανθρωπογενούς δραστηριότητας, μονοπάτια πλάτους άνω των 2m, τεχνητές επιφάνειες νερού.

ii. Φυσικά στοιχεία μεγέθους άνω των 100m²: φυσικές επιφάνειες νερού, πετρώδεις – βραχώδεις επιφάνειες, συμπαγείς και αδιαπέραστες συστάδες θάμνων, μη φυσική ή γεωργική βλάστηση.

iii. Ειδικά στην περίπτωση των συμπαγών και αδιαπέραστων συστάδων θάμνων, αυτές θεωρούνται μη επιλέξιμες, εφόσον δεν είναι δυνατόν να διέρχεται ένας άνθρωπος ανάμεσά τους (ελάχιστη απόσταση 0,30μ).

εγ) Στις περιπτώσεις που εντός βοσκοτοπικής έκτασης υπάρχουν διάσπαρτα φυσικά στοιχεία ξυλώδους βλάστησης, τα οποία είναι προσβάσιμα από τα ζώα και μπορούν να καταναλωθούν από αυτά, είναι επιλέξιμα υπό προϋποθέσεις, ήτοι:

i. Δέντρα απομονωμένα ή διάσπαρτα, όποιο και αν είναι το μέγεθός τους, μαζί με τον υποόροφο αυτών, και εφόσον μπορεί ένας άνθρωπος να διέρχεται ανάμεσά τους, ήτοι η μεταξύ τους απόσταση είναι τουλάχιστον 30 cm.

ii. Ακανθώδεις θάμνοι ύψους μικρότερου του 1,50m μαζί με τον υποόροφο αυτών, εφόσον μπορεί ένας άνθρωπος να διέρχεται ανάμεσά τους, ήτοι η μεταξύ τους απόσταση είναι τουλάχιστον 30 cm.

iii. Οποιαδήποτε βλάστηση που καταναλώνεται από τα ζώα, ύψους μικρότερου του 1,50 m μαζί με τον υποόροφο αυτών, εφόσον μπορεί ένας άνθρωπος να διέρχεται ανάμεσά τους, ήτοι η μεταξύ τους απόσταση είναι τουλάχιστον 30 cm.

εδ) Να ασκείται κτηνοτροφική δραστηριότητα. Ως κριτήρια άσκησης κτηνοτροφικής δραστηριότητας, κατά περίπτωση, που εφόσον υπάρχουν, καθιστούν την έκταση κατάλληλη για βόσκηση, θεωρούνται τα παρακάτω:

i. Οδικό δίκτυο: πρωτεύον, δευτερεύον και αγροτικό οδικό δίκτυο της χώρας, καθώς και τα μονοπάτια.

ii. Σταβλικές εγκαταστάσεις: τεχνητές εγκαταστάσεις στέγασης του ζωικού κεφαλαίου.

iii. Κατάλυμα κτηνοτρόφου: τεχνητές εγκαταστάσεις στέγασης - κατάλυσης του κτηνοτρόφου.

iv. Λειτουργικά σημεία ποτίσματος, φυσικά ή τεχνητά.

v. Περιπτώματα σε σημαντικές ποσότητες. Συνήθως εντοπίζονται πλησίον σταβλικών εγκαταστάσεων.

vi. Τα παραπάνω κριτήρια δεν συντρέχουν σωρευτικά στη βοσκοτοπική έκταση. Αρκεί, κατά περίπτωση, η παρουσία έως δυο (2) εκ των παραπάνω εφόσον επιβεβαιώνεται η αντιστοίχιση με τις περιγραφόμενες κατηγορίες του σημείου (α) παρούσας παραγράφου.

εε) Να εμπίπτει σε βοσκοτοπική έκταση με συντελεστή επιλεξιμότητας των κλάσεων 2 έως 5 του κάτωθι πίνακα:

Κλάση	Εκτιμώμενο (με φωτοερμηνεία) ποσοστό επιλέξιμης έκτασης για βοσκότοπο	Τελικό ποσοστό επιλεξιμότητας βοσκοτόπου μετά την εφαρμογή του pro rata συστήματος
1	Από 0% έως και 25%	0%
2	Από 25% έως και 50%	37,5%
3	Από 50% έως και 70%	60%
4	Από 70% έως και 90%	80%
5	Από 90% έως και 100%	100%

στ) οποιαδήποτε έκταση της εκμετάλλευσης από την οποία προέκυψε το δικαίωμα σε ενισχύσεις βάσει του τίτλου ΙΙΙ κεφάλαιο ΙΙ τμήμα 2 υποτμήμα 2 του Καν. (ΕΕ) αριθ. 2021/2115 ή στο πλαίσιο του καθεστώτος βασικής εισοδηματικής στήριξης

ή του καθεστώτος ΕΑΕ με βάση την έκταση που προβλέπεται στον τίτλο ΙΙΙ του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 και η οποία δεν είναι «επιλέξιμο εκτάριο» με βάση τα στοιχεία α) και β) της παρούσας παραγράφου:

στα) ως αποτέλεσμα της εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, 2009/147/ΕΚ ή 2000/60/ΕΚ στην εν λόγω έκταση,

στβ) ως αποτέλεσμα παρεμβάσεων με βάση την έκταση που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2021/2115 και καλύπτονται από το ολοκληρωμένο σύστημα που αναφέρεται στο άρθρο 65 παράγραφος 1 του Καν. (ΕΕ) 2021/2116, επιτρέποντας την παραγωγή προϊόντων που δεν απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της ΣΛΕΕ μέσω καλλιέργειας ελωδών γαιών, ή στο πλαίσιο εθνικών συστημάτων για τη βιοποικιλότητα ή τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, οι όροι των οποίων συμμορφώνονται με τις εν λόγω παρεμβάσεις με βάση την έκταση, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω παρεμβάσεις και τα εν λόγω εθνικά συστήματα συμβάλλουν στην επίτευξη ενός ή περισσότερων ειδικών στόχων που ορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχεία δ), ε) και στ) του Καν. (ΕΕ) αριθ. 2021/2115 .

στγ) Οι εκτάσεις πρέπει να ανταποκρίνονται στον ορισμό του επιλέξιμου εκταρίου καθ' όλο το ημερολογιακό έτος, εκτός από περίπτωση ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων.

18. Ως **«γεωργός νεαρής ηλικίας»** νοείται:

α) το φυσικό πρόσωπο με ανώτατο όριο ηλικίας τα **40** έτη κατά το έτος υποβολής της αίτησης το οποίο:

αα) πληροί τις προϋποθέσεις του «υπευθύνου της εκμετάλλευσης», δηλαδή θεωρείται ως ο αρχηγός της εκμετάλλευσης.

αβ) Διαθέτει, κατ' ελάχιστο, επίπεδο γνώσεων 4 (Επαγγελματική Σχολή ή Λύκειο) ή εναλλακτικά εκπαίδευση γεωτεχνικής κατεύθυνσης (κατ' ελάχιστο 150 ωρών) που δεν αποτελεί μέρος πιστοποιητικού ή διπλώματος (μη τυπικής εκπαίδευσης-βεβαίωση από την αρμόδια αρχή) και επίπεδο γνώσεων επιπέδου 2 (απολυτήριο γυμνασίου).

αγ) Εφόσον δεν καλύπτονται τα ελάχιστα εκπαιδευτικά προσόντα ο δικαιούχος πρέπει να διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα όπως η άσκηση του επαγγέλματος του αγρεργάτη με πλήρη απασχόληση επί τρία συναπτά έτη ή επί ισοδύναμο χρονικό διάστημα με μειωμένο ωράριο, κατά την τελευταία δεκαετία (πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί από αρμόδια αρχή, δελτία μισθοδοσίας ή εργόσημο ή άλλα σχετικά έγγραφα, εφόσον διευκρινίζουν σαφώς τις επαγγελματικές δραστηριότητες) και επίπεδο γνώσεων επιπέδου 2 (απολυτήριο γυμνασίου).

β) το νομικό πρόσωπο, ανεξαρτήτου μορφής, πρέπει να ανήκει κατά κύριο λόγο σε γεωργό νεαρής ηλικίας (ο γεωργός νεαρής ηλικίας μετέχει στο κεφάλαιο του νομικού προσώπου τουλάχιστον κατά 51%). Στο πρόσωπο του γεωργού νεαρής ηλικίας πρέπει να συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις των γεωργών νεαρής ηλικίας που είναι φυσικά πρόσωπα.

19. Ως **Αρχηγός γεωργικής εκμετάλλευσης – Υπεύθυνος εκμετάλλευσης** νοείται το φυσικό πρόσωπο το οποίο έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, είναι κάτοχος αγροτικής εκμετάλλευσης και είναι νομικά (αστική ευθύνη) και οικονομικά (φορολογική ευθύνη) υπεύθυνο για την κανονική λειτουργία της (αστική και φορολογική ευθύνη διαχείρισης).

20. Ως **«νέος γεωργός»** νοείται:

α) ο νεοεισερχόμενος γεωργός για τον οποίο δεν συντρέχει το ηλικιακό όριο του σημείου 18 και ο οποίος είναι για πρώτη φορά «υπεύθυνος της εκμετάλλευσης».

αα) πληροί τις προϋποθέσεις του «υπευθύνου της εκμετάλλευσης», δηλαδή θεωρείται ως ο αρχηγός της εκμετάλλευσης.

αβ) Διαθέτει, κατ' ελάχιστο, επίπεδο γνώσεων 4 (Επαγγελματική Σχολή ή Λύκειο) ή εναλλακτικά εκπαίδευση γεωτεχνικής κατεύθυνσης (κατ' ελάχιστο 150 ωρών) που δεν αποτελεί μέρος πιστοποιητικού ή διπλώματος (μη τυπικής εκπαίδευσης-βεβαίωση από την αρμόδια αρχή) και επίπεδο γνώσεων επιπέδου 2 (απολυτήριο γυμνασίου).

αγ) Εφόσον δεν καλύπτονται τα ελάχιστα εκπαιδευτικά προσόντα ο δικαιούχος πρέπει να διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα όπως η άσκηση του επαγγέλματος του αγρεργάτη με πλήρη απασχόληση επί τρία συναπτά έτη ή επί ισοδύναμο χρονικό διάστημα με μειωμένο ωράριο, κατά την τελευταία δεκαετία (πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί από αρμόδια αρχή, δελτία μισθοδοσίας ή εργόσημο ή άλλα σχετικά έγγραφα, εφόσον διευκρινίζουν σαφώς τις επαγγελματικές δραστηριότητες) και επίπεδο γνώσεων επιπέδου 2 (απολυτήριο γυμνασίου).

β) το νομικό πρόσωπο, Τα νομικά πρόσωπα πρέπει να ανήκουν κατά κύριο λόγο σε νέο γεωργό (ο νέος γεωργός μετέχει στο κεφάλαιο του νομικού προσώπου τουλάχιστον κατά 51%). Στο πρόσωπο του νέου γεωργού πρέπει να συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις των γεωργών νεαρής ηλικίας που είναι φυσικά πρόσωπα.

21. Ως **«πρώτη φορά εγκατάσταση γεωργού νεαρής ηλικίας»** νοείται η για πρώτη φορά ενασχόληση με τη γεωργία ως επικεφαλής της εκμετάλλευσης ή η εγκατάσταση κατά τη διάρκεια των πέντε ετών που προηγούνται της πρώτης υποβολής αίτησης για τη βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα από τα φυσικά πρόσωπα γεωργούς νεαρής ηλικίας.

22. Ως **«μικρά νησιά του Αιγαίου»** νοούνται τα μικρά νησιά του Αιγαίου όπως ορίζονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του Καν. (ΕΕ) αριθ. 229/2013 και συγκεκριμένα, όλα τα νησιά του Αιγαίου πελάγους, εκτός από την Κρήτη και την Εύβοια.

23. Ως **«λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες»** νοούνται οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες κατά την έννοια του άρθρου 108 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο στοιχείο α) του Καν. (ΕΕ) 2021/1060.

24. Ως **«δημόσια δαπάνη»** νοείται κάθε συνεισφορά για τη χρηματοδότηση πράξεων προερχόμενη από τον προϋπολογισμό εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών δημόσιων αρχών, τον προϋπολογισμό της Ένωσης που διατίθεται στο ΕΓΤΕ και στο ΕΓΤΑΑ, τον προϋπολογισμό οργανισμών δημόσιου δικαίου ή τον προϋπολογισμό ενώσεων δημόσιων αρχών ή οργανισμών δημόσιου δικαίου.

25. Ως **«ορόσημα»** νοούνται οι ενδιάμεσες προκαθορισμένες αριθμητικές τιμές, οι οποίες καθορίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο των στρατηγικών παρέμβασής τους που αναφέρονται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 στοιχείο β), για συγκεκριμένο οικονομικό έτος και που πρέπει να επιτευχθούν σε ορισμένη χρονική στιγμή κατά τη διάρκεια του στρατηγικού σχεδίου για την ΚΓΠ για να διασφαλιστεί έγκαιρη πρόοδος σε σχέση με τους δείκτες αποτελεσμάτων.

26. Ως **«αριθμητικοί στόχοι»** νοούνται οι προκαθορισμένες αριθμητικές τιμές, οι οποίες καθορίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο των στρατηγικών παρέμβασής

τους που αναφέρονται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 στοιχείο β), και πρέπει να επιτευχθούν στο τέλος της περιόδου του στρατηγικού σχεδίου για την ΚΓΠ σε σχέση με τους δείκτες αποτελεσμάτων.

27. Ως **«ενδιάμεσος φορέας»** νοείται κάθε δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών και τοπικών φορέων, των φορέων περιφερειακής ανάπτυξης ή των μη κυβερνητικών οργανώσεων, που ενεργεί υπό την ευθύνη εθνικής ή περιφερειακής διαχειριστικής αρχής ή ο οποίος εκτελεί καθήκοντα για λογαριασμό μιας τέτοιας αρχής.

28. Ως **«οικονομικό έτος»** νοείται το γεωργικό οικονομικό έτος που καλύπτει τις δαπάνες που καταβλήθηκαν και τα έσοδα που εισπράχθηκαν και καταχωρίστηκαν στους λογαριασμούς του ΕΓΤΕ και του ΕΓΤΑΑΑ από τους οργανισμούς πληρωμών, όσον αφορά το οικονομικό έτος N, το οποίο αρχίζει στις 16 Οκτωβρίου του έτους N - 1 και λήγει στις 15 Οκτωβρίου του έτους N, σύμφωνα με το άρθρο 35 του Καν. (ΕΕ) 2021/2116.

29. Ως **«Οικονομικό Μέγεθος»** νοείται το άθροισμα των μερικών γινομένων που αφορούν τους κλάδους παραγωγής, που διαθέτει η εκμετάλλευση και ειδικότερα του ύψους της Τυπικής Αξίας Παραγωγής (Standard Output) κάθε κλάδου (σε €/ εκτάριο ή κεφαλή ζώου) επί το μέγεθος κάθε κλάδου (σε εκτάρια ή κεφαλές ζώων).

30. Ως **«πάρα πολύ μικρή εκμετάλλευση»** νοείται εκμετάλλευση με οικονομικό μέγεθος έως 2.000 €

31. Ως **«πολύ μικρή εκμετάλλευση»** νοείται εκμετάλλευση με οικονομικό μέγεθος από 2.000€ έως 8.000 €

32. Ως **«μικρή εκμετάλλευση»** νοείται εκμετάλλευση με οικονομικό μέγεθος από 8.000€ έως 25.000 €

33. Ως **«μεσαία εκμετάλλευση»** νοείται εκμετάλλευση με οικονομικό μέγεθος από 25.000€ έως 50.000 €

34. Ως **«μεγάλη εκμετάλλευση»** νοείται εκμετάλλευση με οικονομικό μέγεθος από 50.000€ έως 100.000 €

35. Ως **«πολύ μεγάλη εκμετάλλευση»** νοείται εκμετάλλευση με οικονομικό μέγεθος από 100.000€ έως 500.000 €

36. Ως **«πάρα πολύ μεγάλη εκμετάλλευση»** νοείται εκμετάλλευση με οικονομικό μέγεθος μεγαλύτερο από 500.000 €

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Είδη παρέμβασης υπό μορφή άμεσων ενισχύσεων

Άρθρο 4

Είδη παρέμβασης υπό μορφή άμεσων ενισχύσεων

1. Τα είδη παρέμβασης υπό μορφή αποσυνδεδεμένων άμεσων ενισχύσεων είναι τα ακόλουθα:

α) βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα (εφεξής «βασική εισοδηματική στήριξη»)

- β) συμπληρωματική αναδιανεμητική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα (εφεξής «αναδιανεμητική ενίσχυση»),
- γ) συμπληρωματική εισοδηματική στήριξη για γεωργούς νεαρής ηλικίας,
- δ) προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων (εφεξής «οικολογικά προγράμματα»).
2. Τα είδη παρέμβασης υπό μορφή συνδεδεμένων άμεσων ενισχύσεων είναι τα ακόλουθα:
- α) συνδεδεμένη εισοδηματική στήριξη (εφεξής «συνδεδεμένη στήριξη»)
- β) ειδική ενίσχυση για το βαμβάκι.
3. Όροι και προϋποθέσεις χορήγησης των ενισχύσεων και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετική με τις ενισχύσεις των περιπτώσεων 1α), 1β) και 1γ) περιγράφονται σε σχετική ΥΑ με θέμα «Καθορισμός λεπτομερειών για την εφαρμογή της βασικής εισοδηματικής στήριξης, της συμπληρωματικής αναδιανεμητικής εισοδηματικής στήριξης και της συμπληρωματικής εισοδηματικής στήριξης για γεωργούς νεαρής ηλικίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 και το Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027» και σε εφαρμοστικές εγκυκλίους από τις αρμόδιες υπηρεσίες.
4. Ορισμοί, όροι και προϋποθέσεις χορήγησης των ενισχύσεων και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετική με τις ενισχύσεις των περιπτώσεων 1δ) περιγράφονται σε σχετική ΥΑ της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλαγής του ΥπΑΑΤ και των υπολοίπων αρμόδιων υπηρεσιών – ΕΦ.
5. Όροι και προϋποθέσεις χορήγησης των ενισχύσεων και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετική με τις ενισχύσεις της περίπτωσης 2 περιγράφονται σε σχετικές ΥΑ από τις αρμόδιες υπηρεσίες.
6. Αρμόδια υπηρεσία για την έκδοση απόφασης λεπτομερειών για την καλλιέργεια της κάνναβης ορίζεται η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας, Δ/νση Συστημάτων Καλλιέργειας & ΠΦΠ.

Άρθρο 5

Βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα

1. Προβλέπεται «βασική εισοδηματική στήριξη», υπό μορφή ετήσιας αποσυνδεδεμένης ενίσχυσης ανά επιλέξιμο εκτάριο, σε κάθε επιλέξιμο εκτάριο που δηλώνεται από ενεργό γεωργό.
2. Κατά την περίοδο 2023-2027, η Ελλάδα εφαρμόζει τη «βασική εισοδηματική στήριξη» σε περιφερειακό επίπεδο, δηλαδή τα δικαιώματα ενίσχυσης χορηγούνται ανά Αγρονομική Περιφέρεια, όπως και στις περιόδους 2014-2020 και 2021-2022. Το έτος αναφοράς 2013 για την εδαφικοποίηση της «βασικής εισοδηματικής στήριξης» παραμένει αμετάβλητο. Οι τρεις Αγρονομικές Περιφέρειες είναι:
- α) των Αρόσιμων Εκτάσεων,
- β) των Μόνιμων Καλλιεργειών και
- γ) των Βοσκότοπων

3. Το ποσό της «βασικής εισοδηματικής στήριξης» ανά εκτάριο, διαφοροποιείται μεταξύ των τριών περιφερειακών ενότητων, καθώς παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές ως προς την παραγωγικότητα του εδάφους, τα εφαρμοζόμενα γεωργικά παραγωγικά συστήματα, το οικονομικό μέγεθος των εκμεταλλεύσεων και το γεωργικό εισόδημα.

4. Όροι και προϋποθέσεις χορήγησης των ενισχύσεων και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετική με την «βασική εισοδηματική στήριξη» για τη βιωσιμότητα περιγράφονται σε σχετική ΥΑ με θέμα «Καθορισμός λεπτομερειών για την εφαρμογή της βασικής εισοδηματικής στήριξης, της συμπληρωματικής αναδιανεμητικής εισοδηματικής στήριξης και της συμπληρωματικής εισοδηματικής στήριξης για γεωργούς νεαρής ηλικίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 και το Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027» και σε εφαρμοστικές εγκυκλίους από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Άρθρο 6

Συμπληρωματική αναδιανεμητική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα

1. Προβλέπεται «αναδιανεμητική ενίσχυση» με τη μορφή ετήσιας αποσυνδεδεμένης ενίσχυσης ανά επιλέξιμο εκτάριο στους δικαιούχους γεωργούς στο πλαίσιο της.

2. Η «αναδιανεμητική ενίσχυση» εφαρμόζεται σε περιφερειακό επίπεδο, βάσει των αγρονομικών περιφερειών (Αρόσιμων Εκτάσεων, Μόνιμων Καλλιεργειών και Βοσκοτόπων), που έχουν οριστεί για τη χορήγηση της βασικής εισοδηματικής στήριξης για τη βιωσιμότητα, στο πλαίσιο του άρθρου 22 (παράγραφος 2) του Κανονισμού 2021/2115.

3. Ο μέσος όρος των εκτάσεων των μεσαίων εκμεταλλεύσεων αποτελεί το άνω όριο χορήγησης «αναδιανεμητικής ενίσχυσης» στις εκμεταλλεύσεις.

4. Δεν χορηγείται «αναδιανεμητική ενίσχυση» σε πάρα πολύ μικρές εκμεταλλεύσεις.

5. Όροι και προϋποθέσεις χορήγησης των ενισχύσεων και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετική με την «αναδιανεμητική ενίσχυση» για τη βιωσιμότητα περιγράφονται σε σχετική ΥΑ με θέμα «Καθορισμός λεπτομερειών για την εφαρμογή της βασικής εισοδηματικής στήριξης, της συμπληρωματικής αναδιανεμητικής εισοδηματικής στήριξης και της συμπληρωματικής εισοδηματικής στήριξης για γεωργούς νεαρής ηλικίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 και το Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027» και σε εφαρμοστικές εγκυκλίους από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Άρθρο 7

Συμπληρωματική εισοδηματική στήριξη για γεωργούς νεαρής ηλικίας

1. Προβλέπεται συμπληρωματική εισοδηματική στήριξη για τους γεωργούς νεαρής ηλικίας.

2. Η εν λόγω στήριξη λαμβάνει τη μορφή ετήσιας αποσυνδεδεμένης ενίσχυσης ανά επιλέξιμο εκτάριο.

3. Για την προσέλκυση γεωργών νεαρής ηλικίας και τη διευκόλυνση της ανάπτυξης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε αγροτικές περιοχές, διατίθεται τουλάχιστον το 3% των κονδυλίων της χώρας σε άμεσες ενισχύσεις, σύμφωνα με το άρθρο 95 του Κανονισμού 2021/2115.

4. Πρόκειται για συμπληρωματική εισοδηματική στήριξη σε γεωργούς νεαρής ηλικίας οι οποίοι δικαιούνται ενίσχυση στο πλαίσιο της βασικής εισοδηματικής στήριξης.

5. Όροι και προϋποθέσεις χορήγησης των ενισχύσεων και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετική με τη «Συμπληρωματική εισοδηματική στήριξη για γεωργούς νεαρής ηλικίας» για τη βιωσιμότητα περιγράφονται σε σχετική ΥΑ με θέμα «Καθορισμός λεπτομερειών για την εφαρμογή της βασικής εισοδηματικής στήριξης, της συμπληρωματικής αναδιανεμητικής εισοδηματικής στήριξης και της συμπληρωματικής εισοδηματικής στήριξης για γεωργούς νεαρής ηλικίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 και το Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027» και σε εφαρμοστικές εγκυκλίους από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Άρθρο 8

Αιρεσιμότητα

1. Προκειμένου να χορηγηθεί η βασική εισοδηματική ενίσχυση, εκτός της ενεργοποίησης δικαιωμάτων, απαιτείται και η συμμόρφωση με το σύστημα της αιρεσιμότητας.

2. Το σύστημα της αιρεσιμότητας περιλαμβάνει κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ) και πρότυπα καλής γεωργικής και περιβαλλοντικής κατάστασης (ΚΓΠΚ) της συνολικής γεωργικής έκτασης που κατέχεται από τον ΕΓ. Το σύστημα επιβάλλει δεσμεύσεις στους τομείς:

α) για το κλίμα και περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των υδάτων, του εδάφους και της βιοποικιλότητας των οικοσυστημάτων,

β) δημόσια υγεία και υγεία των φυτών και

γ) καλή διαβίωση των ζώων.

3. ΕΓ που δεν συμμορφώνονται με τις δεσμεύσεις του συστήματος της αιρεσιμότητας, υπόκεινται σε διοικητική κύρωση.

4. Το σύστημα της αιρεσιμότητας περιλαμβάνει 9 πρότυπα ΚΓΠΚ

5. Συνοπτικά τα πρότυπα ΚΓΠΚ που περιγράφονται στο ΣΣ ΚΑΠ είναι τα ακόλουθα:

α) ΚΓΠΚ 1: Διατήρηση των μόνιμων βοσκοτόπων βάσει της αναλογίας των μόνιμων βοσκοτόπων σε σχέση με τη γεωργική έκταση.

β) ΚΓΠΚ 2: Προστασία υγροτόπων και τυρφώνων.

γ) ΚΓΠΚ 3: Απαγόρευση της καύσης υπολειμμάτων καλλιεργειών, εκτός αν γίνεται για λόγους φυτοπροστασίας.

δ) ΚΓΠΚ 4: Δημιουργία ζωνών ανάσχεσης κατά μήκος υδατορευμάτων.

ε) ΚΓΠΚ 5: Διαχείριση της κατεργασίας του εδάφους για τη μείωση του κινδύνου υποβάθμισης και διάβρωσης, λαμβάνοντας μεταξύ άλλων, υπόψη την κλίση του εδάφους.

στ) ΚΓΠΚ 6: Ελάχιστη κάλυψη του εδάφους για την αποφυγή ακάλυπτων εδαφών σε περιόδους που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες.

ζ) ΚΓΠΚ 7: Αμειψισπορά σε αρόσιμη γη εκτός από την καλλιέργειες που καλλιεργούνται κάτω από το νερό.

η) ΚΓΠΚ 8: Ελάχιστο ποσοστό αρόσιμης γης που διατίθεται για μη παραγωγικές εκτάσεις και χαρακτηριστικά, για όλες τις γεωργικές εκτάσεις, διατήρηση των χαρακτηριστικών του τοπίου και απαγόρευση της κοπής φυτικών φρακτών και δένδρων κατά την περίοδο αναπαραγωγής και εξάρτησης των πτηνών.

θ) ΚΓΠΚ 9: Απαγόρευση της μετατροπής ή άρωσης των μόνιμων βοσκοτόπων που έχουν οριστεί ως περιβαλλοντικά ευαίσθητοι μόνιμοι βοσκότοποι σε περιοχές του δικτύου Natura 2000.

6. Οι δικαιούχοι θα ενημερώνονται για την απαίτηση τήρησης του συστήματος της αιρεσιμότητας και τις διοικητικές κυρώσεις μη τήρησής τους κατά την υποβολή της ΕΑΕ κάθε έτους.

7. Λεπτομερής ρύθμιση της εφαρμογής του συστήματος της αιρεσιμότητας καθώς και οι σχετικές διοικητικές κυρώσεις περιλαμβάνονται σε αυτοτελή για το σκοπό αυτό Υπουργική Απόφαση.

8. Οι ορισμοί, οι όροι και οι προϋποθέσεις που αφορούν στα προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων περιγράφονται λεπτομερώς σε σχετικές ΥΑ που εκδίδονται από τις Υπηρεσίες που έχουν οριστεί ως Ενδιάμεσοι Φορείς των αντίστοιχων παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ.

Άρθρο 9

Προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων

1. Την περίοδο 2023-2027 παρέχεται στήριξη σε ενεργούς γεωργούς ή ομάδες ενεργών γεωργών, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2115/2021, όπως έχουν εξειδικευθεί στο Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027, για παρεμβάσεις για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων.

2. Ο κατάλογος των γεωργικών πρακτικών που είναι επωφελείς για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων περιλαμβάνει:

α) Χρήση ανθεκτικών και προσαρμοσμένων ειδών και ποικιλιών στην κλιματική αλλαγή

αα) Προστασία τοπίων και γεωργικών συστημάτων «Υψηλής Περιβαλλοντικής Αξίας».

β) Εφαρμογή βελτιωμένων πρακτικών φυτοκάλυψης με παράλληλη ενίσχυση της βιοποικιλότητας

γ) Εφαρμογές κυκλικής οικονομίας στη γεωργία

δ) Βελτίωση αγροδασικών οικοσυστημάτων πλούσιων σε στοιχεία του τοπίου

ε) Ενίσχυση παραγωγών για την εφαρμογή φιλικών για το περιβάλλον πρακτικών διαχείρισης, με τη χρήση ψηφιακής εφαρμογής διαχείρισης εισροών και παρακολούθησης περιβαλλοντικών παραμέτρων

στ) Περιβαλλοντική διαχείριση κτηνοτροφικών συστημάτων

ζ) Διατήρηση και προστασία καλλιεργειών σε εκτάσεις με αναβαθμίδες

η) Διατήρηση μεθόδων βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας

θ) Επέκταση της εφαρμογής περιοχών οικολογικής εστίασης

3. Πρόκειται για προαιρετικές παρεμβάσεις που υπερβαίνουν εκείνες του συστήματος αιρεσιμότητας.

4. Οι ορισμοί, οι όροι και οι προϋποθέσεις που αφορούν στα προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων περιγράφονται λεπτομερώς σε σχετικές ΥΑ που εκδίδονται από τις Υπηρεσίες που έχουν ορισθεί ως Ενδιάμεσοι Φορείς των αντίστοιχων παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ.

Άρθρο 10

Βασικές διατάξεις για την Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης - Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης (ΕΑΕ)

1. Για τη χορήγηση της εισοδηματικής στήριξης των παρεμβάσεων των άμεσων ενισχύσεων, ο δικαιούχος υποβάλλει κάθε έτος μία μόνο ΕΑΕ δηλώνοντας:

α) Το σύνολο των αγροτεμαχίων της εκμετάλλευσής του,

β) Το σύνολο των αγροτεμαχίων της εκμετάλλευσής του που ενεργοποιούν δικαιώματα,

γ) Το σύνολο των μη γεωργικών εκτάσεων για τις οποίες ζητείται η στήριξη,

δ) Τα δικαιώματα ενίσχυσης που έχουν δηλωθεί για ενεργοποίηση, και

ε) κάθε απαραίτητη πρόσθετη πληροφορία

2. Οι δικαιούχοι δηλώνουν το σύνολο της εκμετάλλευσής τους, όπως αποτυπώνεται:

α) στην περιουσιακή δήλωση στοιχείων ακινήτων Ε9 σε περίπτωση ιδιόκτητων αγροτεμαχίων,

β) στη Δήλωση Πληροφοριακών Στοιχείων Μίσθωσης Ακίνητης Περιουσίας μέσω εφαρμογής της Α.Α.Δ.Ε. ανεξαρτήτως ποσού μισθώματος ακόμα και στην περίπτωση μηδενικού ποσού, σύμφωνα με το χρονικό διάστημα μίσθωσης που προβλέπεται στο άρθρο 634 του Αστικού Κώδικα, σε περίπτωση μισθωμένων αγροτεμαχίων.

3. Ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε διαθέτει στον δικαιούχο προσυμπληρωμένο έντυπο ΕΑΕ με βάση τις εκτάσεις που καθορίστηκαν το προηγούμενο έτος καθώς και σχεδιαγράμματα στα οποία εμφανίζεται η θέση των εκτάσεων αυτών.

6. Λανθασμένη ΕΑΕ επιφέρει τις κυρώσεις του άρθρου 10 Η υποβολή της ΕΑΕ αποτελεί υποχρέωση του παραγωγού προκειμένου να του καταβληθούν οι άμεσες ενισχύσεις. Τυχόν λανθασμένη δήλωση των στοιχείων της εκμετάλλευσής του, θα έχει ως συνέπεια την επιβολή κυρώσεων.

Άρθρο 11

Υποβολή της ενιαίας αίτησης ενίσχυσης– Κυρώσεις εκπρόθεσμης υποβολής

1. Η ΕΑΕ υποβάλλεται ηλεκτρονικά στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. από τον ίδιο το γεωργό ή μέσω ενός κέντρου υποδοχής αίτησης της επιλογής του, που έχει πιστοποιηθεί για τη γεωγραφική περιοχή στην οποία ανήκει η έδρα της αγροτικής του εκμετάλλευσης. Σε κάθε περίπτωση, τηρούνται όλες οι προβλεπόμενες διαδικασίες που ορίζονται στο Σύστημα Διαχείρισης Ασφάλειας Πληροφοριών του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. και ακολουθείται διαδικασία ταυτοποίησης των γεωργών μέσω προσωπικών κωδικών της εφαρμογής TAXISnet».

2. Κατά την υποβολή του εντύπου της ΕΑΕ, ο δικαιούχος διορθώνει το προσυμπληρωμένο έντυπο σε περίπτωση που οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται σε αυτό είναι ανακριβείς.

3. Ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής ΕΑΕ ορίζεται κάθε έτος με ανακοίνωση του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., η οποία εκδίδεται τουλάχιστον δύο (2) μήνες πριν την παρέλευση αυτής. Όταν η καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή ΕΑΕ ή η καταληκτική ημερομηνία για τις τροποποιήσεις της ΕΑΕ συμπίπτει με αργία, Σάββατο ή Κυριακή, τότε θεωρείται ότι η προθεσμία λήγει την πρώτη επόμενη εργάσιμη ημέρα.

4. Εκτός από τις περιπτώσεις ανωτέρας βίας και τις εξαιρετικές περιστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 14, η υποβολή ΕΑΕ μετά την καταληκτική ημερομηνία, συνεπάγεται μείωση κατά 1 % ανά εργάσιμη ημέρα των ποσών που θα εδικαιούτο να λάβει ο δικαιούχος εάν η αίτηση είχε υποβληθεί εμπρόθεσμα.

5. Εάν η εν λόγω καθυστέρηση είναι μεγαλύτερη των 25 εργάσιμων ημερών, η αίτηση θεωρείται ως μη αποδεκτή και δεν χορηγείται ουδεμία ενίσχυση ή στήριξη στον δικαιούχο.

6. Εκτός από τις περιπτώσεις ανωτέρας βίας και τις εξαιρετικές περιστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 14, η υποβολή τροποποίησης της ΕΑΕ μετά την καταληκτική ημερομηνία για την εν λόγω υποβολή, συνεπάγεται μείωση κατά 1 % ανά εργάσιμη ημέρα των ποσών που σχετίζονται με την πραγματική χρήση των αγροτεμαχίων που τροποποιήθηκαν.

7. Εκτός από τις περιπτώσεις ανωτέρας βίας και τις εξαιρετικές περιστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 14, η υποβολή αίτησης χορήγησης ή, κατά περίπτωση, αύξησης της αξίας των δικαιωμάτων ενίσχυσης μετά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής, συνεπάγεται μείωση κατά 1% ανά εργάσιμη ημέρα των ποσών που πρέπει να καταβληθούν κατά το συγκεκριμένο έτος σε σχέση με τα δικαιώματα ενίσχυσης ή, κατά περίπτωση, σε σχέση με την αύξηση της αξίας των δικαιωμάτων ενίσχυσης που πρόκειται να χορηγηθούν στον δικαιούχο. Σε περίπτωση καθυστέρησης μεγαλύτερης των 25 ημερολογιακών ημερών, η αίτηση θεωρείται ως μη αποδεκτή και δεν χορηγούνται στον δικαιούχο δικαιώματα ενίσχυσης ούτε, κατά περίπτωση, αυξάνεται η αξία των δικαιωμάτων ενίσχυσης.

Άρθρο 12

Περιεχόμενο της ενιαίας αίτησης ενίσχυσης

1. Η ΕΑΕ περιέχει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες για τη διαπίστωση της επιλεξιμότητας του δικαιούχου για την ενίσχυση ή/και τη στήριξη που αιτείται, και ειδικότερα:

- α) τα στοιχεία ταυτότητας του δικαιούχου,
- β) τις λεπτομέρειες των σχετικών καθεστώτων άμεσων ενισχύσεων ή/και παρεμβάσεων αγροτικής ανάπτυξης
- γ) τον προσδιορισμό των δικαιωμάτων ενίσχυσης σύμφωνα με το σύστημα προσδιορισμού και καταγραφής για τους σκοπούς του καθεστώτος βασικής εισοδηματικής στήριξης
- δ) τα γεωχωρικά στοιχεία που επιτρέπουν τη σαφή αναγνώριση όλων των αγροτεμαχίων της εκμετάλλευσης, την έκτασή τους εκπεφρασμένη σε εκτάρια με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων, τη θέση τους και, εφόσον απαιτείται, περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με τη χρήση των αγροτεμαχίων. Σε περίπτωση συνιδιοκτησίας εντοπίζεται χωρικά η θέση του αγροτεμαχίου και αναγράφεται το αντίστοιχο ποσοστό νόμιμης κατοχής για κάθε αιτούντα. Στις μισθωμένες εκτάσεις τηρούνται οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα (ΑΚ).
- ε) κατά περίπτωση, τα στοιχεία που επιτρέπουν τη σαφή αναγνώριση των μη γεωργικών εκτάσεων για τις οποίες ζητείται στήριξη στο πλαίσιο των παρεμβάσεων αγροτικής ανάπτυξης
- στ) κατά περίπτωση, τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούνται για τη διαπίστωση της επιλεξιμότητας των αιτούμενων ενισχύσεων
- ζ) δήλωση του δικαιούχου ότι γνωρίζει τους όρους συμμετοχής στο συγκεκριμένο καθεστώς άμεσων ενισχύσεων
- η) Τις κατηγορίες και τους τύπους των βοσκοτοπικών εκτάσεων που κατέχουν

2. Για τους σκοπούς της ενεργοποίησης των δικαιωμάτων ενίσχυσης, ο γεωργός δηλώνει τα αγροτεμάχια που αντιστοιχούν στα επιλέξιμα εκτάρια τα οποία συνδέονται με δικαίωμα ενίσχυσης. Εκτός από περίπτωση ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων, τα αγροτεμάχια αυτά μπορούν να δηλωθούν μόνο αν είναι στη διάθεση του γεωργού στις 31 Μαΐου του ημερολογιακού έτους ενίσχυσης.

3. Εάν η ίδια έκταση χρησιμεύει ως βάση για αίτηση ενίσχυσης και/ή αίτηση πληρωμής στο πλαίσιο περισσότερων του ενός καθεστώτων στρεμματικής ενίσχυσης ή μέτρων στήριξης βάσει της έκτασης, η έκταση αυτή λαμβάνεται υπόψη χωριστά για καθένα από τα εν λόγω καθεστώτα ενίσχυσης ή μέτρα στήριξης.

Άρθρο 13

Τροποποιήσεις της ενιαίας αίτησης

1. Μετά το πέρας της καταληκτικής ημερομηνίας για την υποβολή της ΕΑΕ, μπορούν να προστεθούν ή να προσαρμοστούν στην ΕΑΕ μεμονωμένα αγροτεμάχια ή μεμονωμένα δικαιώματα ενίσχυσης, υπό τον όρο ότι τηρούνται οι απαιτήσεις που

προβλέπονται στα συγκεκριμένα καθεστώτα άμεσων ενισχύσεων ή παρεμβάσεων αγροτικής ανάπτυξης.

2. Υπό τους ίδιους όρους μπορούν να γίνουν τροποποιήσεις σχετικά με τη χρήση ή το καθεστώς άμεσων ενισχύσεων ή την παρέμβαση αγροτικής ανάπτυξης για μεμονωμένα αγροτεμάχια ή σχετικά με τα δικαιώματα ενίσχυσης που έχουν ήδη δηλωθεί στην ΕΑΕ. Εάν οι τροποποιήσεις που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο έχουν επίπτωση στα δικαιολογητικά έγγραφα ή σε συμβάσεις που πρέπει ενδεχομένως να υποβληθούν, τα εν λόγω έγγραφα ή συμβάσεις μπορούν να τροποποιηθούν αναλόγως.

3. Οι ανωτέρω τροποποιήσεις κοινοποιούνται στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε έως την ημερομηνία που ανακοινώνει ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής των τροποποιήσεων ανακοινώνεται από τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. τουλάχιστον ένα (1) μήνα πριν την παρέλευση αυτής.

4. Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, ο ενεργός γεωργός επιτρέπεται να τροποποιεί τη δήλωσή του, με την προϋπόθεση ότι διατηρεί τουλάχιστον τον αριθμό των εκταρίων που αντιστοιχούν στα δικαιώματα ενίσχυσης του και τηρεί τους όρους χορήγησης της ενίσχυσης στο πλαίσιο του καθεστώτος βασικής εισοδηματικής στήριξης για τη συγκεκριμένη έκταση.

5. Εάν η αρμόδια αρχή έχει ήδη ενημερώσει τον δικαιούχο για περιπτώσεις μη συμμόρφωσης στην ΕΑΕ ή στην αίτηση πληρωμής ή εάν έχει ειδοποιήσει τον δικαιούχο για την πρόθεσή της να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο ή εάν ο επιτόπιος έλεγχος αποκαλύψει τυχόν περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, δεν επιτρέπονται τροποποιήσεις σύμφωνα με την παράγραφο 1 για τα αγροτεμάχια που αφορούν οι περιπτώσεις μη συμμόρφωσης.

6. Δεδομένου ότι το ολοκληρωμένο σύστημα παρέχει τη δυνατότητα επεξεργασίας των χωρικών δεδομένων των δηλούμενων εκτάσεων (γεωχωρική αίτηση), έχει θεσπιστεί σύστημα προκαταρκτικών ελέγχων διασταύρωσης («προκαταρκτικοί έλεγχοι») το οποίο περιλαμβάνει διασταυρωτικούς ελέγχους:

α) των δηλούμενων δικαιωμάτων ενίσχυσης και των δηλούμενων αγροτεμαχίων

β) των δικαιωμάτων ενίσχυσης ώστε να επαληθεύεται η ύπαρξή τους και η επιλεξιμότητά τους για ενίσχυση

γ) μεταξύ των ψηφιοποιημένων εκτάσεων των αγροτεμαχίων που δηλώνονται στην ΕΑΕ γεωχωρικά ώστε να επαληθεύεται η επιλεξιμότητα των εκτάσεων και να αποφεύγεται η διπλή υποβολή αιτήσεων για την ίδια έκταση

δ) μέσω του συστήματος αναγνώρισης και καταγραφής ζώων (Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κτηνιατρικής), ώστε να επαληθεύεται η επιλεξιμότητα για ενίσχυση.

7. Τα αποτελέσματα των προκαταρκτικών ελέγχων κοινοποιούνται στους δικαιούχους εντός 26 ημερολογιακών ημερών από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της ΕΑΕ και οι τροποποιήσεις κοινοποιούνται στην αρμόδια αρχή το αργότερο 9 ημερολογιακές ημέρες μετά την καταληκτική ημερομηνία κοινοποίησης στους δικαιούχους.

Άρθρο 14

Διορθώσεις και αναπροσαρμογές προφανών σφαλμάτων

1. Η ΕΑΕ και τυχόν δικαιολογητικά έγγραφα που παρέχει ο δικαιούχος μπορούν να διορθώνονται και να προσαρμόζονται ανά πάσα στιγμή μετά την υποβολή τους σε περιπτώσεις προφανών σφαλμάτων και υπό την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος ενήργησε καλή τη πίστη.

2. Οι κατηγορίες τέτοιων λαθών περιγράφονται κάθε χρόνο σε σχετική εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ.

3. Δεν επιτρέπονται οι ανακλήσεις αιτήσεων πληρωμής στο σύνολό τους ή εν μέρει, εφόσον διαπιστωθεί ότι οι εν λόγω ανακλήσεις δημιουργούν τεχνητά προϋποθέσεις για την απόκτηση πλεονεκτημάτων που προβλέπονται δυνάμει της τομεακής γεωργικής νομοθεσίας, αντίθετα με τους σκοπούς της νομοθεσίας αυτής

Άρθρο 15

Ανάκληση των αιτήσεων ενίσχυσης

1. Η ΕΑΕ μπορεί να ανακληθεί εγγράφως, εν όλω ή εν μέρει, οποιαδήποτε στιγμή. Η ανάκληση αυτή καταχωρίζεται από την αρμόδια αρχή.

2. Εάν η αρμόδια αρχή έχει ήδη ενημερώσει τον δικαιούχο για περιπτώσεις μη συμμόρφωσης ή εάν η αρμόδια αρχή έχει ειδοποιήσει τον δικαιούχο για την πρόθεσή της να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο ή εάν από τον επιτόπιο έλεγχο αποκαλυφθούν τυχόν περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, δεν επιτρέπονται ανακλήσεις για τα τμήματα των εγγράφων που αφορούν οι περιπτώσεις μη συμμόρφωσης. Δεν επιτρέπονται οι ανακλήσεις αιτήσεων πληρωμής εν όλω ή εν μέρει, αν διαπιστωθεί ότι οι εν λόγω ανακλήσεις δημιουργούν τεχνητά προϋποθέσεις για την απόκτηση πλεονεκτημάτων που προβλέπονται δυνάμει της ισχύουσας νομοθεσίας, αντίθετα με τους σκοπούς της νομοθεσίας αυτής.

3. Οι ανωτέρω ανακλήσεις επαναφέρουν τους δικαιούχους στη θέση που βρίσκονταν πριν υποβάλουν τα εν λόγω έγγραφα ή τμήμα των εν λόγω εγγράφων.

Άρθρο 16

Ανωτέρα βία και έκτακτες ή εξαιρετικές περιστάσεις

1. Ως «ανωτέρα βία» και «εξαιρετικές περιστάσεις» δύνανται να θεωρηθούν οι ακόλουθες ιδίως περιπτώσεις:

- α) θάνατος του δικαιούχου
- β) μακροχρόνια ανικανότητα του δικαιούχου προς εργασία
- γ) σοβαρή φυσική καταστροφή που προκαλεί σημαντική ζημιά στην εκμετάλλευση
- δ) καταστροφή, λόγω ατυχήματος, κτιρίων της εκμετάλλευσης που χρησιμοποιούνται για την εκτροφή ζώων
- ε) επιζωοτία, εκδήλωση φυτικών ασθενειών ή παρουσία επιβλαβούς για τα φυτά οργανισμού που πλήττει αντιστοίχως ένα μέρος ή το σύνολο των ζώων ή των καλλιεργειών του δικαιούχου, για το τρέχον έτος ενίσχυσης

στ) απαλλοτρίωση του συνόλου ή σημαντικού τμήματος της εκμετάλλευσης, εφόσον δεν ήταν προβλέψιμη κατά την ημέρα υποβολής της αίτησης.

2. Εάν ο δικαιούχος δεν κατέστη δυνατόν να συμμορφωθεί με τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή τις λοιπές υποχρεώσεις λόγω ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων διατηρεί το δικαίωμά του να λάβει ενίσχυση για την έκταση ή τα ζώα που ήταν επιλέξιμα κατά τον χρόνο που προέκυψαν οι λόγοι ανωτέρας βίας ή οι εξαιρετικές περιστάσεις.

3. Όταν η μη συμμόρφωση οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας ή σε εξαιρετικές περιστάσεις και αφορά στην αιρεσιμότητα, δεν επιβάλλεται διοικητική κύρωση σύμφωνα με το άρθρο 84 παράγραφος 2 του Καν. (ΕΕ) αριθ. 2021/2116.

4. Οι περιπτώσεις ανωτέρας βίας και οι εξαιρετικές περιστάσεις κοινοποιούνται εγγράφως στην αρμόδια αρχή, μαζί με τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία που κρίνονται ικανοποιητικά από την εν λόγω αρχή, εντός δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από την ημέρα που ο δικαιούχος ή ο έλκων εξ αυτού δικαιώματα είναι σε θέση να το πράξει.

5. Η έννοια της ανωτέρας βίας όσον αφορά στην αδυναμία τήρησης προθεσμιών, δεν περιορίζεται μόνον στην απόλυτη αδυναμία, αλλά πρέπει να επεκτείνεται και σε ασυνήθη περιστατικά, ανεξάρτητα από τη βούληση του δικαιούχου των οποίων οι συνέπειες δεν θα μπορούσαν να αποφευχθούν - μολονότι έχει επιδειχθεί κάθε δυνατή επιμέλεια παρά μόνο με υπέρμετρες θυσίες. Ειδικότερα:

α) «Ασύνηθες», είναι το απρόβλεπτο ή τουλάχιστον σε τέτοιο βαθμό απίθανο περιστατικό ώστε ένας επιμελής και συνετός δικαιούχος να μπορεί να θεωρήσει ότι ο κίνδυνος είναι αμελητέος.

β) «Ανεξάρτητο από τη βούληση του δικαιούχου περιστατικό», είναι αυτό που εκφεύγει του ελέγχου του υπό την ευρεία έννοια, δεν είναι ανεξάρτητες από τη βούληση του δικαιούχου πράξεις, ακόμα και δόλιες των αντισυμβαλλομένων του, δεδομένου ότι εναπόκειται στον ενδιαφερόμενο να επιλέξει προσεκτικά τα πρόσωπα με τα οποία συναλλάσσεται και να τους δεσμεύει επαρκώς με τη σύμβαση, ώστε να τηρούν τους συμβατικούς όρους.

6. Τα αποδεικτικά στοιχεία που απαιτούνται από τους φορείς που επικαλούνται την ανωτέρα βία πρέπει να είναι αδιαμφισβήτητα.

Άρθρο 17

Ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών

1. Σε περίπτωση αχρεωστήτως καταβληθείσας πληρωμής, ο δικαιούχος επιστρέφει το σχετικό ποσό, προσαυξημένο, με τόκους. Οι τόκοι υπολογίζονται για το χρονικό διάστημα από την προθεσμία πληρωμής για τον δικαιούχο, που αναφέρεται στην ειδοποίηση για την επιστροφή, η οποία καθορίζεται σε 30 ημέρες το πολύ, έως την επιστροφή ή την αφαίρεση των οφειλόμενων ποσών. Το εφαρμοστέο επιτόκιο υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του εθνικού δικαίου, και είναι ίσο προς το μισό του επιτοκίου των εντόκων γραμματίων του Δημοσίου ετήσιας διάρκειας, το οποίο ισχύει κατά την έκδοση της απόφασης για την επιστροφή.

2. Δεν ισχύει η υποχρέωση επιστροφής εάν η πληρωμή οφείλεται σε σφάλμα της αρμόδιας ή άλλης αρχής, το οποίο δεν ήταν εύλογα δυνατόν να εντοπιστεί από

τον δικαιούχο. Εντούτοις, εάν το σφάλμα συνδέεται με πραγματικά στοιχεία που υπεισέρχονται στον υπολογισμό της σχετικής ενίσχυσης, το πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται μόνο εάν η απόφαση ανάκτησης δεν κοινοποιήθηκε εντός δωδεκαμήνου από την πληρωμή.

3. Λεπτομέρειες σχετικές με την ΕΑΕ και την εξειδίκευση των άρθρων 11 έως 17, καθορίζονται με εφαρμοστικές εγκυκλίους από τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.

Άρθρο 18

Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου

1. Πρόκειται για Πληροφοριακό Σύστημα που σκοπό έχει τον έλεγχο και την πληρωμή των ενισχύσεων, καθώς και την επιβολή ενδεχόμενων κυρώσεων για τα καθεστώτα στήριξης.

2. Σύμφωνα με το άρθρο 66 του Καν. (ΕΕ) 2021/2116, το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (Ολοκληρωμένο Σύστημα) τηρείται από τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. και χρησιμοποιείται για τον έλεγχο, την επιβολή κυρώσεων και την πληρωμή των ενισχύσεων.

3. Το ολοκληρωμένο σύστημα εφαρμόζεται στις παρεμβάσεις με βάση την έκταση ή τα ζώα που αφορούν στις Άμεσες Ενισχύσεις, στην Αγροτική Ανάπτυξη και στα Μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους.

4. Στον βαθμό που είναι αναγκαίο, το ολοκληρωμένο σύστημα χρησιμοποιείται επίσης για τη διαχείριση και τον έλεγχο της αιρεσιμότητας και των παρεμβάσεων στον αμπελοοινικό τομέα, όπως ορίζονται στον τίτλο ΙΙΙ του Καν. (ΕΕ) 2021/2115.

5. Λεπτομέρειες σχετικά με το Ολοκληρωμένο Σύστημα καθορίζονται με εφαρμοστικές εγκυκλίους από τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.

Άρθρο 19

Βασικές διατάξεις για τη χορήγηση συνδεδεμένης στήριξης

1. Σε εφαρμογή των άρθρων 32 έως και 35 του Καν. (ΕΕ) 2115/2021, όπως έχουν εξειδικευθεί στο Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027, χορηγείται συνδεδεμένη στήριξη για τα παρακάτω προϊόντα:

- α) Φυτική Παραγωγή
- αα) Σκληρό σιτάρι – Μαλακό σιτάρι - κριθάρι
- αβ) Αραβόσιτος
- αγ) Ρύζι
- αδ) Σπόροι σποράς
- αε) Βιομηχανική Τομάτα
- αστ) Πορτοκάλι χυμοποίησης
- αζ) Όσπρια για ανθρώπινη κατανάλωση
- αη) Κορινθιακή σταφίδα
- αθ) Μήλα

- αι) Πρωτεϊνούχα Κτηνοτροφικά Ψυχανθή
 - αια) Πρωτεϊνούχα. Σανοδοτικά ψυχανθή
 - β) Ζωϊκή παραγωγή
 - βα) Προβείου και αιγείου κρέατος
 - ββ) Βόειο κρέας-μέτρο α: Θηλυκά ζώα από 18 μηνών έως 12 ετών που έχουν γεννήσει στο έτος ενίσχυσης
 - βγ) Βόειο κρέας-μέτρο β: Σφάγιο ηλικίας 11 έως 12 μηνών
 - βδ) Βόειο κρέας-μέτρο γ: Σφάγιο ηλικίας 14-24 μηνών
 - βε) Σηροτροφία
2. Οι ορισμοί, οι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης των ενισχύσεων αυτών περιγράφονται λεπτομερώς στο ΣΣ ΚΑΠ, εξειδικεύονται με ΥΑ που εκδίδονται από τις Υπηρεσίες που έχουν ορισθεί ως Ενδιάμεσοι Φορείς των αντίστοιχων παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ. και περαιτέρω με εγκυκλίους του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Άρθρο 20

Εθνικά ανώτατα όρια άμεσων ενισχύσεων και κατανομή στις αποσυνδεδεμένες και συνδεδεμένες άμεσες ενισχύσεις

1. Το εθνικό ανώτατο όριο και το καθαρό ανώτατο όριο άμεσων ενισχύσεων περιλαμβάνονται στα παραρτήματα V και ΙΧ του Καν. (ΕΕ) 2021/2115.
2. Η ετήσια κατανομή του εθνικού ορίου του παραρτήματος ΙΧ στις αποσυνδεδεμένες και συνδεδεμένες άμεσες ενισχύσεις έχει ως εξής:
- α) Σε εφαρμογή του άρθρου 98 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115, ποσοστό 10,20 % προορίζεται για την αναδιανεμητική εισοδηματική ενίσχυση
 - β) Σε εφαρμογή του άρθρου 97 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115, ποσοστό 25,00% για τα οικολογικά προγράμματα.
 - γ) Σε εφαρμογή των άρθρου 96 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115, ποσοστό 14,10 % για τη συνδεδεμένη στήριξη
 - δ) Σε εφαρμογή του άρθρου 95 και του Παραρτήματος XII του Καν. (ΕΕ) 2021/2115, ποσό 28.000.000€ για τη συμπληρωματική εισοδηματική ενίσχυση για τους γεωργούς νεαρής ηλικίας
 - ε) Σε εφαρμογή του άρθρου 103 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115, ποσοστό 10% μεταφέρεται στην αγροτική ανάπτυξη.
3. Οι ορισμοί, οι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης των ενισχύσεων αυτών περιγράφονται λεπτομερώς στο ΣΣ ΚΑΠ, εξειδικεύονται με ΥΑ που εκδίδονται από τις Υπηρεσίες που έχουν ορισθεί ως Ενδιάμεσοι Φορείς των αντίστοιχων παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ. και περαιτέρω με εγκυκλίους του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Άρθρο 21

Βασικές διατάξεις για τη χορήγηση ειδικής ενίσχυσης για το βαμβάκι και τα τομεακά προγράμματα οίνου, ελαιόλαδου και μελισσοκομίας

1. Στους γεωργούς που παράγουν βαμβάκι υπαγόμενο στον κωδικό ΣΟ520100 χορηγείται ενίσχυση σύμφωνα με τους όρους των άρθρων 36-41 του Καν. (ΕΕ) 2115/2021, όπως έχουν εξειδικευθεί στο Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027.
2. Οι ορισμοί, οι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης των ενισχύσεων για το βαμβάκι και τομεακά προγράμματα οίνου, ελαιόλαδου και μελισσοκομίας περιγράφονται λεπτομερώς στο ΣΣ ΚΑΠ, εξειδικεύονται με ΥΑ που εκδίδονται από τις Υπηρεσίες που έχουν ορισθεί ως Ενδιάμεσοι Φορείς των αντίστοιχων παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ. και περαιτέρω με εγκυκλίους του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Άρθρο 22

Τομεακά Προγράμματα

1. Σύμφωνα με το άρθρο 42 του Καν. (ΕΕ) 2115/2021, όπως έχουν εξειδικευθεί στο Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027, ενισχύονται παρεμβάσεις στους κάτωθι τομείς:
 - α) στον τομέα των οπωροκηπευτικών, όπως αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο θ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013,
 - β) στον τομέα των προϊόντων μελισσοκομίας, όπως αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο κβ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 («τομέας της μελισσοκομίας»),
 - γ) στον τομέα του οίνου, όπως αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο ιβ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013,
 - δ) στον τομέα του ελαιόλαδου και των επιτραπέζιων ελιών, όπως αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013,
2. Οι ορισμοί, οι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης των ενισχύσεων για τα τομεακά προγράμματα περιγράφονται λεπτομερώς στο ΣΣ ΚΑΠ, εξειδικεύονται με ΥΑ που εκδίδονται από τις Υπηρεσίες που έχουν ορισθεί ως Ενδιάμεσοι Φορείς των αντίστοιχων παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ. και περαιτέρω με εγκυκλίους του ΟΠΕΚΕΠΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Λοιπές διατάξεις

Άρθρο 23

Φορέας υπολογισμού των δικαιωμάτων

1. Αρμόδιος φορέας, για τον υπολογισμό, την χορήγηση και τη διαχείριση των δικαιωμάτων και εν γένει των άμεσων ενισχύσεων, ορίζεται ο Οργανισμός Πληρωμών

και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε).

2. Κάθε δημόσια αρχή, υποχρεούται να θέτει στη διάθεση του Οργανισμού τις τηρούμενες σ' αυτή βάσεις δεδομένων, με όλες τις πληροφορίες και τα αναγκαία στοιχεία, προκειμένου να ελέγχεται αν οι δικαιούχοι πληρούν την έννοια του ενεργού γεωργού. Για τον υπολογισμό του αριθμού και της αξίας των δικαιωμάτων και των όρων επιλεξιμότητας των λοιπών περιγραφόμενων στην παρούσα απόφαση καθεστώτων άμεσων ενισχύσεων, λαμβάνονται υπόψη ενδεικτικά αλλά όχι περιοριστικά:

- α) τα στοιχεία της Κτηνιατρικής Βάσης Δεδομένων,
- β) τα στοιχεία της βάσης των δηλωθεισών και καταγεγραμμένων ζημιών της αγροτικής παραγωγής που τηρεί ο ΕΛΓΑ,
- γ) τα ατομικά και τα οικονομικά στοιχεία των δικαιούχων άμεσων ενισχύσεων, όπως αυτά τηρούνται στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών,
- δ) τα στοιχεία των εμπορικών επιχειρήσεων, που αποδεικνύουν την κύρια δραστηριότητα τους όπως αυτά τηρούνται στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών, τα στοιχεία οποιασδήποτε άλλης βάσης δεδομένων με συμπληρωματικές πληροφορίες αναγκαίες για διασταυρωτικούς - μηχανογραφικούς και κάθε άλλου τύπου ελέγχους,
- ε) τα στοιχεία του Μητρώου Οργανώσεων Παραγωγών που αποδεικνύουν την ένταξη τους σε Οργανώσεις Παραγωγών ή Ελαιοκομικούς Φορείς κλπ.,
- στ) τα στοιχεία του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ αναφορικά με τις παραδόσεις γάλακτος
- ζ) τα στοιχεία του συστήματος ΑΡΤΕΜΙΣ αναφορικά με τις ημερομηνίες σφαγής.

Άρθρο 24

Ρήτρα απροσδόκητου κέρδους

1. Η ρήτρα απροσδόκητου κέρδους εφαρμόζεται στην περίπτωση που ο γεωργός δηλώνει στο τρέχον έτος υποβολής ΕΑΕ λιγότερο από το 90% των εκτάσεων που δήλωσε κατά το προηγούμενο έτος, ενεργοποιώντας δικαιώματα. Το σύνολο της αύξησης της αξίας των δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης, που χορηγήθηκαν στον γεωργό, προστίθεται στο Εθνικό Απόθεμα.

2. Η ρήτρα απροσδόκητου κέρδους δεν εφαρμόζεται όταν η μείωση προκύπτει από έναρξη ή λύση του συνόλου ή μέρους μίσθωσης δημόσιου βοσκότοπου,.

3. Η ρήτρα απροσδόκητου κέρδους εφαρμόζεται όταν η μείωση της δηλούμενης έκτασης η οποία ενεργοποιεί δικαιώματα, προκύπτει από έναρξη ή λύση του συνόλου ή μέρους μίσθωσης γεωργικών όταν η μίσθωση λήγει μετά την 31^η Μαΐου του τρέχοντος έτους υποβολής ΕΑΕ.

Μεταβίβαση δικαιώματος λήψης και μεταβίβαση δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης

1. Γεωργοί, που πληρούν τις προϋποθέσεις πρώτης χορήγησης δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης, μπορούν με πώληση ή μίσθωση της εκμετάλλευσης τους ή τμήματος αυτή και με συμβόλαιο υπογεγραμμένο πριν από την τελική ημερομηνία υποβολής αιτήσεων εκάστοτε έτους, να μεταβιβάσουν το δικαίωμα λήψης δικαιωμάτων ενίσχυσης σε έναν ή περισσότερους γεωργούς, υπό την προϋπόθεση να πληρούνται σωρευτικά οι παρακάτω προϋποθέσεις:

α) τόσο ο μεταβιβαστής, όσο και ο αποδέκτης γεωργός πληρούν το 2023 την προϋπόθεση του ενεργού γεωργού, και

β) η αίτηση μεταβίβασης δικαιώματος λήψης έχει υπογραφεί πριν την ημερομηνία που ο αποδέκτης υποβάλλει την αίτηση χορήγησης δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης 2023

2. Δικαιώματα βασικής εισοδηματικής στήριξης δύναται να χορηγούνται και σε γεωργούς, οι οποίοι δεν πληρούν τις ως άνω προϋποθέσεις υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Στην περίπτωση της σύναψης συμβολαίου πώλησης ή μίσθωσης μέρους της εκμετάλλευσης, μπορεί να ληφθεί υπόψη για τη μεταβίβαση δικαιώματος λήψης σχετικό συμβόλαιο με ημερομηνία σύναψης πριν το έτος 2023, υπό την προϋπόθεση ότι ο πωλητής ή εκμισθωτής μέρους της εκμετάλλευσης να πληροί τα κριτήρια του ενεργού γεωργού κατά το έτος αναφοράς.

β) Στην περίπτωση σύναψης συμβολαίου πώλησης ή εκμίσθωσης του συνόλου της εκμετάλλευσης, το εν λόγω συμβόλαιο μπορεί να ληφθεί υπόψη για τη μεταβίβαση δικαιώματος λήψης μόνο με ημερομηνία σύναψης εντός του έτους αναφοράς, προκειμένου να συμμορφώνεται με την προϋπόθεση ότι ο πωλητής ή εκμισθωτής του συνόλου της εκμετάλλευσης πληροί τα κριτήρια του ενεργού γεωργού κατά το έτος αναφοράς.

3. Η μεταβίβαση δικαιώματος λήψης δικαιωμάτων ενίσχυσης είναι οριστική και δυνατή μόνο σε αποδέκτη ο οποίος πληροί τις προϋποθέσεις χορήγησης δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης.

4. Στην περίπτωση μεταβίβασης του δικαιώματος λήψης με πώληση ή εκμίσθωση του συνόλου της εκμετάλλευσης, η αίτηση χορήγησης δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης υποβάλλεται από τον αγοραστή ή τον μισθωτή της γης.

5. Στην περίπτωση μεταβίβασης του δικαιώματος λήψης με πώληση ή μίσθωση μέρους της εκμετάλλευσης, αίτηση χορήγησης των δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης υποβάλλεται και από τον μεταβιβαστή του δικαιώματος λήψης, εφόσον το επιθυμεί, για το μέρος της εκμετάλλευσης που έχει στην κατοχή του.

6. Τα έγγραφα που περιλαμβάνονται στην ΕΑΕ σε περίπτωση μεταβίβασης δικαιώματος λήψης περιγράφονται με εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ. Περαιτέρω μπορεί να ζητηθούν από τον αγοραστή ή μισθωτή όλα τα εχέγγυα ότι πληρούνται οι

προϋποθέσεις και ότι δεν δημιουργούνται τεχνητά προϋποθέσεις για την απόκτηση των πλεονεκτημάτων που προβλέπονται δυνάμει της τομεακής γεωργικής νομοθεσίας, αντίθετα με τους σκοπούς της νομοθεσίας.

7. Η μεταβίβαση δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης πραγματοποιείται μετά την ολοκλήρωση της χορήγησης των οριστικών δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης στους δικαιούχους γεωργούς, με εξαίρεση την σύναψη ιδιωτικού συμφωνητικού εκμίσθωσης των προς χορήγηση δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης.

8. Τα δικαιώματα βασικής εισοδηματικής στήριξης είναι δυνατόν να μεταβιβάζονται με πώληση ή οποιαδήποτε άλλη οριστική μεταβίβαση ή με μίσθωση, συνοδευόμενα ή μη από επιλέξιμα εκτάρια. Σε περίπτωση μίσθωσης δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης με γη, τα δικαιώματα βασικής εισοδηματικής στήριξης και η έκταση μισθώνονται για την ίδια χρονική περίοδο.

Άρθρο 26

Μεταβίβαση των προς χορήγηση δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης με μίσθωση

1. Ο αριθμός των δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης, που χορηγούνται σε ενεργό γεωργό, ισούνται, κατά κανόνα, με τον αριθμό των επιλέξιμων εκταρίων, που δηλώνει ο γεωργός.

2. Σε περίπτωση μίσθωσης μία εκμετάλλευσης ή τμήματός της με συμβόλαιο μίσθωσης υπογεγραμμένο πριν την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χορήγησης δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης, οι γεωργοί έχουν την δυνατότητα να μεταβιβάζουν, μαζί με την εκμετάλλευση ή το τμήμα της, τα αντίστοιχα δικαιώματα ενίσχυσης που πρόκειται να χορηγηθούν. Σ' αυτή την περίπτωση τα δικαιώματα ενίσχυσης χορηγούνται στον εκμισθωτή και εκμισθώνονται απ' ευθείας στον μισθωτή, ο οποίος ωφελείται από την αξία των δικαιωμάτων που κατείχε ο εκμισθωτής το προηγούμενο της μεταβίβασης έτος, ως βάση υπολογισμού για την αρχική μοναδιαία αξία των εν λόγω δικαιωμάτων ενίσχυσης.

3. Χρήση της δυνατότητας, που αναφέρεται στην πρώτη παράγραφο του παρόντος άρθρου, δύναται να κάνουν και γεωργοί, οι οποίοι είχαν εκμισθώσει επιλέξιμη γη μαζί με δικαιώματα ΕΑΕ, με υποβολή του σχετικού υποδείγματος στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., με την προϋπόθεση ο μεταβιβαστής να πληροί τις προϋποθέσεις του ενεργού γεωργού το έτος εξέτασης.

4. Προϋπόθεση για τη σύναψη ρήτρας ιδιωτικής σύμβασης σε περίπτωση μίσθωσης εκμετάλλευσης πριν το έτος εξέτασης είναι:

- α) συμφωνία μεταξύ του εκμισθωτή και του μισθωτή εκμετάλλευσης,
- β) ο εκμισθωτής να πληροί τις προϋποθέσεις πρώτης χορήγησης των δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης,
- γ) ο μισθωτής να πληροί τις προϋποθέσεις του ενεργού γεωργού,
- δ) η σύμβαση μίσθωσης της εκμετάλλευσης ή μέρους αυτής να λήγει μετά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής αίτησης χορήγησης δικαιωμάτων στο πλαίσιο του καθεστώτος βασικής εισοδηματικής στήριξης.

5. Μία τέτοια μίσθωση δεν θεωρείται μεταβίβαση χωρίς γη και ως εκ τούτου δεν εφαρμόζεται παρακράτηση υπέρ του εθνικού αποθέματος.

6. Στην περίπτωση της μίσθωσης μέσω ρήτρας ιδιωτικής σύμβασης, η αίτηση χορήγησης δικαιωμάτων ενίσχυσης, που υπόκεινται στην εν λόγω συμβατική ρήτρα, υποβάλλεται από τον εκμισθωτή. Τα δικαιολογητικά της μίσθωσης περιγράφονται στην αντίστοιχη εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ.

7. Η αίτηση χορήγησης δικαιωμάτων ενίσχυσης δύναται να υποβληθεί και από τον μισθωτή εξ' ονόματος του εκμισθωτή. Στην περίπτωση αυτή επαληθεύει ότι ο εκμισθωτής έχει εξουσιοδοτήσει τον μισθωτή να υποβάλλει την αίτηση.

Άρθρο 27

Ενστάσεις ή δικαστικές αποφάσεις

Σε κάθε περίπτωση κατά την οποία ο γεωργός, μετά από υποβολή ένστασης, αίτησης θεραπείας, απλής ή ενδικοφανούς προσφυγής ή άσκησης ένδικου μέσου ή βοηθήματος, δικαιώθηκε με οριστική απόφαση αρμόδιας διοικητικής αρχής ή αρμόδιου δικαστηρίου για τα καθεστώτα των άμεσων ενισχύσεων, τότε οι μεταβολές αυτές λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό των δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης έως την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της αίτησης στο πλαίσιο του καθεστώτος βασικής εισοδηματικής στήριξης που έπεται της ημερομηνίας έκδοσης της οριστικής απόφασης.

Άρθρο 28

Ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων δικαιωμάτων

1. Σε περίπτωση που, μετά τη χορήγηση των δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης στους δικαιούχους διαπιστωθεί ότι ο αριθμός των δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης που χορηγήθηκαν ήταν υπερβολικά υψηλός, ο αριθμός των κατ' υπέρβαση χορηγηθέντων δικαιωμάτων ενίσχυσης επιστρέφεται στο εθνικό απόθεμα. Εάν το σφάλμα αυτό οφείλεται στην αρμόδια αρχή ή σε άλλη αρχή και δεν ήταν εύλογα δυνατόν να εντοπιστεί από τον δικαιούχο, η αξία των υπόλοιπων δικαιωμάτων ενίσχυσης που χορηγήθηκαν στον συγκεκριμένο δικαιούχο αναπροσαρμόζεται αναλόγως.

2. Στην περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος δικαιούχος, στον οποίο χορηγήθηκε υπερβολικά υψηλός αριθμός δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης, έχει στο μεταξύ μεταβιβάσει δικαιώματα ενίσχυσης σε άλλους δικαιούχους και δεν έχει επαρκή αριθμό δικαιωμάτων στη διάθεσή του για να καλύψει την αξία των αχρεωστήτως χορηγηθέντων δικαιωμάτων ενίσχυσης, τα κατ' υπέρβαση μεταβιβασθέντα δικαιώματα βασικής εισοδηματικής στήριξης επιστρέφονται στο εθνικό απόθεμα κατ' αναλογία με τον αριθμό των δικαιωμάτων ενίσχυσης, που τους έχουν μεταβιβασθεί.

3. Σε περίπτωση που, μετά τη χορήγηση των δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης σε δικαιούχους διαπιστωθεί ότι η αξία των δικαιωμάτων ΕΑΕ που έχει στην κατοχή του ο δικαιούχος κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης του ή η αύξηση της μοναδιαίας αξίας των δικαιωμάτων ενίσχυσης ήταν υπέρμετρα υψηλές, η αξία των εν λόγω δικαιωμάτων βάσει της εσφαλμένης αναφοράς για τον ενδιαφερόμενο δικαιούχο αναπροσαρμόζεται αναλόγως. Η αναπροσαρμογή αυτή

πραγματοποιείται και για τα δικαιώματα βασικής εισοδηματικής στήριξης, τα οποία στο μεταξύ έχουν μεταβιβασθεί σε άλλους δικαιούχους. Η αξία της μείωσης επιστρέφεται στο εθνικό απόθεμα.

4. Εάν, μετά τη χορήγηση των δικαιωμάτων ενίσχυσης στους δικαιούχους διαπιστωθεί ότι προκύπτει, για τον ίδιο δικαιούχο, η κατάσταση που περιγράφεται στις παραγράφους 1 και 3 του παρόντος άρθρου, η αναπροσαρμογή της αξίας των συνολικών δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης πραγματοποιείται πριν από την επιστροφή των αδικαιολογήτως χορηγηθέντων δικαιωμάτων ενίσχυσης στο εθνικό απόθεμα.

5. Οι αναπροσαρμογές του αριθμού ή/και της αξίας των δικαιωμάτων βασικής εισοδηματικής στήριξης που προβλέπονται στο παρόν άρθρο δεν έχουν ως συνέπεια τον συστηματικό εκ νέου υπολογισμό των υπόλοιπων δικαιωμάτων ενίσχυσης.

6. Δεν ανακτώνται αδικαιολογήτως χορηγηθέντα δικαιώματα ενίσχυσης, εφόσον η συνολική αξία των εν λόγω δικαιωμάτων ενίσχυσης κατά τον χρόνο της εξακρίβωσης για την εφαρμογή των αναπροσαρμογών, που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, δεν υπερβαίνει τα 50 ευρώ για κανένα από τα έτη εφαρμογής του καθεστώτος βασικής εισοδηματικής στήριξης.

Άρθρο 29

Έλεγχοι

1. Αρμόδια αρχή για τον υπολογισμό, το συντονισμό και τη διενέργεια των ελέγχων για την καταβολή της ενίσχυσης ορίζεται ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ).

2. Οι «συστηματικοί έλεγχοι» του άρθρου 60 παρ. 1 του Καν. 2116/21 διενεργούνται και στοχεύουν, μεταξύ άλλων, στους τομείς όπου ο κίνδυνος σφαλμάτων είναι ο υψηλότερος.

3. Επιπλέον διενεργούνται διοικητικοί έλεγχοι επαλήθευσης στα υποβληθέντα παραστατικά σε ποσοστό τουλάχιστον 5% επί των δικαιούχων της ενίσχυσης.

4. Οι διοικητικοί και οι επιτόπιοι έλεγχοι πραγματοποιούνται με τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η εξακρίβωση της τήρησης των όρων για τη χορήγηση των ενισχύσεων, η αποφυγή της συγχώνευσης ή κατάτμησης εκμεταλλεύσεων καθώς και των αιτήσεων και προτύπων που σχετίζονται με την αιρεσιμότητα. Οι επιτόπιοι έλεγχοι πραγματοποιούνται με τηλεπισκόπηση, με μεθόδους απομακρυσμένης παρακολούθησης και με φυσικούς επιτόπιους.

5. Με βάση το άρθρο 59 παρ. 2 αξιοποιείται το «εργαλείο εξόρυξης δεδομένων» και σύμφωνα με το άρθρο 59 παρ. 7 αξιολογούνται οι καταγγελίες σχετικά με το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ.

6. Οι λεπτομέρειες διεξαγωγής των ελέγχων καθώς και τα κριτήρια επιλογής του δείγματος προσδιορίζονται στις κατ' έτος εκδιδόμενες από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, οδηγίες ελέγχων και εγκυκλίους.

Άρθρο 30

Γενικές διατάξεις

1. Ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζει με αποφάσεις του τις λεπτομέρειες εφαρμογής της και τροποποιεί τα παραρτήματα της παρούσας τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της.
2. Λεπτομέρειες για τις διαδικασίες εφαρμογής της παρούσας, καθορίζονται με εγκυκλίους από τις κατά λόγο αρμοδιότητας υπηρεσίες.
3. Η απόφαση αυτή ισχύει από το έτος ενίσχυσης 2023.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ &
ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΥΛΙΟΣ

Γ. Γραμματέας Αγροτικής Πολιτικής & Διεθνών Σχέσεων		
Κ. Μπαγινέτας		
Δ/ση Αγροτικής Πολιτικής, Τεκμηρίωσης και Διεθνών Σχέσεων		
Εισηγητής	Προϊσταμένη Τμήματος α/α	Προϊστάμενη Δ/σης
Ι. Γαλάτουλας	Α. Κερασιώτη	Μ. Μάρκου